
Vergaderjaar 2026-2027

36 917 Wijziging van de Mediawet 2008 in verband met de versterking van de uitvoering van de publieke mediaopdracht op lokaal niveau

E **NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG**
Ontvangen 25 september 2026

Ik dank de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor de schriftelijke inbreng bij het Wetsvoorstel tot wijziging van de Mediawet 2008 in verband met de versterking van de uitvoering van de publieke media-opdracht op lokaal niveau (hierna: het wetsvoorstel). De regering heeft met veel belangstelling kennisgenomen van de vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van PRO, BBB, VVD, D66, CDA, FVD en OPNL. Hieronder volgt de beantwoording van de gestelde vragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van PRO

De leden van de fractie van PRO hebben met belangstelling kennisgenomen van het voornoemde voorstel en hebben naar aanleiding daarvan de volgende vragen aan de regering.

De regering heeft naar aanleiding van het advies van de Raad van State de adviesrol ten aanzien van de criteria over geografische en sociaal-culturele verscheidenheid en zichtbaarheid verplaatst van de Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO) naar de gemeenteraad.¹ De NLPO adviseert echter nog altijd over het beleidsplan in bredere zin op grond van artikel 2.87p, lid 2.² Kan de regering uiteenzetten waarom deze keuze is gemaakt? Meent de regering dat de NLPO beter in staat is te beoordelen of het voorgenomen beleid ten aanzien van het media-aanbod aansluit bij de lokale gemeenschap dan de gemeenteraad? En hoe wordt voorkomen dat de adviesrol van de NLPO over het beleidsplan op gespannen voet komt te staan met haar formele positie als bedoeld in artikel 2.75 van het voorstel?

De keuze voor het toewijzen van de criteria aan de adviseurs is gemaakt op grond van de specifieke expertise en rol die zij hebben in het bestel. Beide adviseurs betrekken daar uiteraard het beleidsplan van een kandidaat-omroep bij. De NLPO adviseert vanuit haar wettelijke rol als samenwerkings- en coördinatieorgaan, met het oog op het belang van een gezamenlijke koers en haar expertise op het gebied van die koers en het concessiebeleidsplan. Met het oog daarop adviseert zij aan de hand van expliciet benoemde en daarmee begrensde criteria, genoemd in artikel 2.87p, eerste lid. Daaronder valt het criterium dat de instelling een beleidsplan heeft dat is afgestemd op het concessiebeleidsplan van de NLPO voor dezelfde periode, en dat betrekking heeft op de uitvoering van de publieke mediaopdracht op lokaal niveau, met bijzondere aandacht voor journalistieke inhoud, in iedere gemeente van het lokale verzorgingsgebied. De NLPO is vanuit haar coördinerende rol bij uitstek geschikt om hierover te adviseren.

¹ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I* 2025/26, 36.917, B, art. 2.87p, lid 3.

² Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I* 2025/26, 36.917, B, art. 2.87p, lid 2.

Over de criteria die gaan over de daadwerkelijk aansluiting op de lokale gemeenschap adviseert de gemeenteraad, eveneens op basis van het beleidsplan. De gemeenteraad is het representatief orgaan van de gemeente, dat adviseert op basis van zijn kennis van (een deel van) het verzorgingsgebied en vanuit het belang van binding tussen een lokale publieke omroep en de gemeente. Het gaat dan concreet over het programmabeleid bepalend orgaan (hierna: pbo), de voornemens over het bedienen van de geografische en sociaal-culturele verscheidenheid in het lokale verzorgingsgebied, de voornemens over de zichtbaarheid en vindbaarheid van het media-aanbod in het lokale verzorgingsgebied, en de voornemens en afspraken over de inzet van vrijwilligers en over samenwerking met partners in het lokale verzorgingsgebied.

De adviesrol van de NLPO en de bijbehorende set criteria binnen de aanwijzingsprocedure zijn in de ogen van de regering een passend onderdeel van haar wettelijke rol als samenwerkings- en coördinatieorgaan. Zo wordt bevorderd dat de beleidsplannen van lokale omroepen aansluiten op de gezamenlijke koers die door de NLPO is uitgezet. Het is vervolgens aan het Commissariaat voor de Media (hierna: het Commissariaat) om binnen de aanwijzingsprocedure te beoordelen of de adviezen van de NLPO (en de gemeenteraad) deugdelijk zijn en zorgvuldig tot stand zijn gekomen. De regering is, met het oog op bovenstaande, van mening dat de adviesrol goed verenigbaar is met de wettelijke rol van de NLPO als samenwerkings- en coördinatieorgaan.

De Raad van State adviseerde de delegatiegrondslag voor het treffen van passende maatregelen ter bescherming van bijzondere persoonsgegevens van leden van een programmabeleid bepalend orgaan (pbo) nader te concretiseren, zodat daaruit blijkt welke maatregelen in ieder geval getroffen moeten worden.³ Op grond van art. 2.87u, lid 4 vindt uitwerking plaats in een AMvB.⁴ Wanneer wordt die AMvB verwacht, wordt de Eerste Kamer daarin gekend en kan de regering toelichten waarom de verwerking/bescherming van deze bijzondere persoonsgegevens waaronder gegevens over religieuze overtuiging en vakbondslidmaatschap niet in de wet zelf zijn verankerd?

De wijziging van het Mediabesluit 2008 met daarin de uitwerking van de maatregelen ter bescherming van de bijzondere persoonsgegevens van betrokkenen is in juli van dit jaar behandeld door de Raad van State (A-dictum). Dit betekent dat dit wijzigingsbesluit klaar is voor publicatie. Voor uitwerking op het niveau van algemene maatregel van bestuur is gekozen omdat het gaat om uitvoeringsvoorschriften. Daarbij is uitvoering naar het niveau van algemene maatregel van bestuur passend.

Artikel 9.14k van het voorstel regelt dat bestaande aanwijzingen doorlopen tot de eerste concessie. De aanwijzingscriteria gelden vervolgens voor iedereen in gelijke zin. Hoe wordt gegarandeerd dat bestaande omroepen en omroepen die nog moeten fuseren een gelijkelijke kans op aanwijzing hebben? Is er voorzien in ondersteuning van omroepen die aan het begin van het proces staan? Aanwijzingen als lokale publieke omroep zijn schaarse rechten. Voor de verdeling daarvan moet aan (potentiële) gegadigden de ruimte worden geboden om mee te dingen naar de beschikbare rechten, gebaseerd op het gelijkheidsbeginsel dat hier strekt tot het bieden van gelijke kansen.

Hierbij hoort openbaarheid over de beschikbaarheid van een aanwijzing, de verdelingsprocedure, het aanvraagtijdstip en de criteria. Voorafgaand aan de start van de aanvraagprocedure zal door het Commissariaat over deze aspecten informatie worden gegeven die voor iedereen toegankelijk zal

³ Kamerstukken II 2025/26, 36.917, nr. 4, p.15.

⁴ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36.917, B, art. 2.87u, lid 4.

zijn. De regering meent dat de aanwijzingsprocedure uit het wetsvoorstel de voorwaarden schept voor een eerlijke mededinging naar de aanwijzing als lokale publieke omroep.

Bovendien blijft de regering zich tot aan de start van het nieuwe stelsel inzetten om de lokale omroepen zo goed mogelijk te ondersteunen bij de voorbereidingen op en overgang naar het nieuwe stelsel. Voor deze ondersteuning zijn sinds het kabinet Rutte-IV tijdelijke middelen beschikbaar, tot aan de voorziene start van het nieuwe stelsel. In 2026 betreft het circa € 20 miljoen.⁵ Eén van de belangrijkste instrumenten waarmee bovenstaande middelen ingezet worden is de tijdelijke Regeling Professionalisering Lokale Omroepen van het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek (hierna: SvdJ). Deze regeling loopt tot aan de start van het nieuwe stelsel en biedt deelnemende omroepen de mogelijkheid zich te professionaliseren. Daarnaast blijven er voor de NLPO tot aan de start van het nieuwe stelsel middelen beschikbaar voor een aanvullend ondersteunings- en begeleidingsprogramma voor lokale omroepen, ook voor de lokale omroepen die nog aan het begin van het professionaliseringsproces staan.

Ook in het nieuwe stelsel verzorgt het Commissariaat voor de Media de aanwijzing van de publieke streekomroep. Het Commissariaat ontvangt daarvoor twee adviezen. Een advies van de NLPO en een advies van gemeenten, althans een afzonderlijk advies van elk van de gemeenteraden in de streek. Zowel de NLPO als de gemeenten hebben een eigen set criteria aan de hand waarvan het advies wordt uitgebracht. Gemeenten besteden veel tijd aan een dergelijk advies en uiteraard spreekt ook de gemeenteraad zich hierover uit. Op welke manier wordt geborgd dat de adviezen van gemeenten en de NLPO even zwaar meewegen?

In de aanwijzingsprocedure wijst het Commissariaat een lokale publieke omroep voor een verzorgingsgebied aan na onderlinge afweging van de aanvragen.⁶ Zij doet dit op basis van adviezen van de gemeenteraad of -raden en de NLPO. Deze partijen adviseren, zoals de leden correct stellen, over een eigen set criteria. Het voorstel plaatst daarbij niet één of sommige van de criteria of adviezen in een preferente positie ten opzichte van de andere. De toedeling van de criteria geschiedt op basis van positie en deskundigheid van de beide adviseurs: de NLPO en de gemeenteraad. Het gaat hierbij om de kwaliteit van de aanvraag en de criteria voor beide adviseurs zien op andere gronden.

De regering verwacht dat de beste aanvrager voor de aanwijzing op zowel de criteria waar de NLPO over adviseert als de criteria waarover de gemeenteraad adviseert goed scoort. Een tegenstelling, waarbij de ene aanvrager goed scoort bij de NLPO en de andere aanvrager goed scoort bij gemeenteraden ligt niet direct voor de hand. Bovendien kan het Commissariaat een aanvraag afwijzen als een adviseur een aanvraag op een bepaald criterium onvoldoende beoordeeld.

De motie van het lid Mohandis⁷ is in de Tweede Kamer met algemene stemmen aangenomen en verzocht de regering bezoldigingsmaxima voor bestuurders en leden van de raad van toezicht van streekomroepen vast te stellen die substantieel lager liggen dan de WNT-norm.⁸ Kan de regering uiteenzetten op welke wijze zij voornemens is deze motie te gaan uitvoeren? En op welke grondslag en op welke termijn?

Met het wetsvoorstel wordt gestreefd naar consistentie bij de bestuurlijk-juridische inrichting van de nieuwe lokale publieke omroepen in het publieke mediabestel. Een inpassing in de systematiek van

⁵ Kamerstukken II, 2025/26, 36800 VIII, nr. 16.

⁶ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I* 2025/26, 36.917, B, art. 2.87k, lid 3.

⁷ *Kamerstukken II* 2025/26, 36.917, nr. 32.

⁸ Wet normering topinkomens.

de Wet normering topinkomens (WNT), waarin nu al de landelijke en de regionale publieke omroepen, de NPO en de RPO zijn ondergebracht, sluit daarbij aan.

Met het oog daarop is de regering voornemens om de lokale publieke omroepen en de NLPO onder de toepassing van de Regeling normering topinkomens OCW-sectoren te brengen, zodat zij, net als de landelijke en regionale publieke omroepen nu al, moeten voldoen aan (verlaagde) sectorspecifieke bezoldigingsnormen voor de media-instellingen. Meer concreet is de regering voornemens om voor de lokale publieke omroepen een nieuwe klasse onder de huidige laagste klasse toe te voegen in artikel 5e van de Regeling normering topinkomens OCW-sectoren. Het streven is dat dit per 2028 in werking treedt, gelijktijdig met de start van het nieuwe stelsel. Hiermee geeft de regering uitvoering aan de motie-Mohandis, die de regering verzoekt substantieel lagere bezoldigingsmaxima vast te stellen dan het algemene maximum van de WNT.⁹

Artikel 2.189 van het voorstel verplicht tot een zelfevaluatie in het tweede aanwijzingsjaar.¹⁰ Artikel 2.170i tot een driejaarlijks verslag aan de Staten-Generaal.¹¹ Geen van deze bepalingen verplicht tot een nulmeting voor 2028 of tot uitsplitsing per gemeente. Is de regering bereid te bewerkstelligen dat voor de start van het nieuwe stelsel een nulmeting per gemeente wordt vastgesteld, zo ja op welke wijze en zo nee, waarom niet en hoe worden de effecten van de schaalvergroting dan tijdig beoordeeld?

Als toegelicht in hoofdstuk 8 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is de regering voornemens om de stelselwijziging in ieder geval op drie onderdelen te evalueren, middels een onafhankelijk synthese-onderzoek:

- 1) de financiële gezondheid van de lokale publieke omroepen;
- 2) het bereik en waardering van de lokale publieke omroepen; en
- 3) de rol die de lokale publieke omroepen spelen in de hoeveelheid en het type lokaal nieuws in Nederlandse gemeenten.

Ten aanzien van het eerste onderdeel wil de regering bereiken dat de financiële gezondheid en stabiliteit van de lokale publieke omroepen verbetert ten opzichte van de huidige situatie. Dat wil zeggen dat er in de toekomst zo min mogelijk lokale publieke omroepen zouden moeten zijn die naar het oordeel van het Commissariaat financieel ongezond zijn. De huidige en toekomstige driejaarlijkse evaluaties van het Commissariaat bieden de noodzakelijke gegevens en indicatoren om te kunnen beoordelen in hoeverre de financiële gezondheid en stabiliteit van de lokale omroepen verbeterd is ten opzichte van de huidige situatie. De meest recente evaluatie van het Commissariaat betrof de bekostiging van de lokale publieke omroepen gedurende de periode 2022–2024. Dat betekent dat de volgende evaluatie de periode 2025–2027 betreft; kortom tot aan de start van het nieuwe stelsel. De evaluaties na die periode kunnen inzicht bieden in de effecten van de stelselwijziging op dit onderdeel.

Voor het tweede onderdeel, het evalueren van bereik en waardering van de lokale publieke omroepen, zal gebruik worden gemaakt van jaarlijks bereiks- en waarderingsonderzoek dat de NLPO voornemens is op te zetten voor de lokale publieke omroep. Het streven is daarbij om het bereik van en waardering voor de lokale publieke omroepen te laten stijgen vanaf de start van het nieuwe stelsel per 2028. Het bereik onder inwoners en waardering van inwoners zullen hierbij als concrete

⁹ Kamerstukken II, 2025/26, 36 917, nr. 32.

¹⁰ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I* 2025/26, 36.917, B, art. 2.189.

¹¹ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I* 2025/26, 36.917, B, art. 2.170i.

indicatoren gebruikt worden. Het ligt tevens voor de hand dat de NLPO inzet op een nulmeting bij de start van het nieuwe stelsel.

Het derde onderdeel betreft de rol die de lokale publieke omroepen spelen in de hoeveelheid en het type lokaal nieuws in Nederlandse gemeenten. Bij dit onderdeel zal een grootschalig onderzoek van het Commissariaat en het SvdJ naar het aanbod van lokaal nieuws naar verwachting een grote rol spelen.¹² Zij gaan in kaart brengen hoeveel en welk lokaal nieuws er in de Nederlandse gemeenten aanwezig is en welke partijen dit verspreiden (zowel publieke als private partijen). Ook gaan zij onderzoeken in hoeverre dit kwalitatief hoogwaardig nieuws betreft. De eerste resultaten van dit onderzoek worden in 2027 verwacht (vlak voor de start van het nieuwe stelsel), en het SvdJ en het Commissariaat zijn voornemens dit periodiek te herhalen, ook na de start van het nieuwe stelsel. Dat maakt het mogelijk de effecten van de stelselherziening op dit punt te beoordelen.

De regering zegt daarnaast toe relevante partijen te betrekken bij de voorbereiding en uitvoering van de evaluatie, waaronder in ieder geval de gemeenten.

De leden van de PRO-fractie hebben daarnaast een aantal vragen die zien op het pbo:

Artikel 2.87w van het voorstel verplicht het pbo een reglement vast te stellen over samenstelling, werkwijze en onverenigbaarheden.¹³ Kan de regering bevestigen dat het pbo zijn reglement zelfstandig vaststelt en wijzigt zonder goedkeuring van het bestuur of de raad van toezicht, en welke wettelijke waarborg staat eraan in de weg dat statuten of andere interne regelingen die bevoegdheid alsnog beperken?

Kan een omroep de statuten of het reglement op de onderdelen die de positie, bevoegdheden of onafhankelijkheid van het pbo op andere wijze raken wijzigen zonder instemming of betrokkenheid van het pbo?

Kan het bestuur bindende invloed uitoefenen op de voordracht, benoeming of het ontslag van pbo-leden, en zo ja: acht de regering dat verenigbaar met de vereiste onafhankelijkheid?

Welke informatie moet een omroep minimaal en binnen welke termijnen aan het pbo verstrekken, heeft het pbo een zelfstandig recht aanvullende informatie op te vragen, en welke instantie kan tijdig ingrijpen wanneer informatie niet, onvolledig of te laat wordt verstrekt?

Kan de regering bevestigen dat het pbo zelfstandig en zonder aanwezigheid van het bestuur of de raad van toezicht kan vergaderen en dat het zelf kan bepalen wanneer een besloten vergadering noodzakelijk is?

De regering hecht veel waarde aan de positie en rol van het pbo. De positie van het pbo wordt daarom verstevigd in het wetsvoorstel. Het pbo moet een afspiegeling zijn van de maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen binnen de gehele streek. Bovendien regelt het wetsvoorstel dat er in het pbo vanuit elke gemeente minimaal een lid deelneemt die die gemeente vertegenwoordigt.¹⁴ De gemeenten adviseren hierover tijdens de aanwijzingsprocedure. Daarnaast bepaalt het wetsvoorstel dat het pbo een afzonderlijk orgaan van de instelling is en dat het bestaat

¹² Kamerstukken II 2024/25, 32.827, nr. 326.

¹³ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36.917, B, art. 287w.

¹⁴ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36.917, B, art. 2.87m, lid 2, onderdeel c.

uit ten minste vijf leden, onder wie de voorzitter. Afzonderlijk orgaan betekent bijvoorbeeld dat het bestuur van de omroep niet (ook) kan functioneren als pbo.

Het wetsvoorstel regelt ook dat het pbo zelf zijn eigen reglement en vergaderwijze vaststelt. Andere organen van de omroep hebben daar geen zeggenschap in. Ook de data en inhoud van vergaderingen van het pbo worden door het pbo zelf bepaald. Bestuursleden of de hoofdredactie kunnen, wanneer dat in het reglement van het pbo is opgenomen, vergaderingen bijwonen. Zij hebben echter geen stemrecht in de pbo-vergadering en spelen geen rol bij het bepalen van de agenda. De wettelijke positie van het pbo zorgt ervoor dat zij over voldoende informatie kan beschikken voor de uitvoering van haar taken. Ook de NLPO onderschrijft het belang hiervan. Dat blijkt bijvoorbeeld uit haar recente leidraad voor de beleidsplannen van (kandidaat-)lokale omroepen, waarin staat dat de informatiepositie van het pbo onderdeel moet zijn van die plannen.¹⁵

En de NLPO ondersteunt de pbo's met modelreglementen, opleidingen en toolkits om te zorgen dat ze een volwaardige, onafhankelijke en kritische gesprekspartner zijn voor de hoofdredactie en het bestuur van de omroep.

Het pbo controleert jaarlijks de inhoud van de uitgezonden programma's en beoordeelt of het door hen vastgestelde beleid voor het media-aanbod door de hoofdredactie is uitgevoerd en evenwichtig is geweest. Wanneer het pbo concludeert dat het media-aanbod onvoldoende aansluit bij het beleid of bij het verzorgingsgebied, kan het pbo dit binnen de organisatie van de lokale publieke omroep agenderen. De bevindingen van het pbo kunnen informatief zijn voor het Commissariaat bij het houden van toezicht op de publieke media-opdracht.

Lokale publieke omroepen voeren tevens in het tweede jaar van hun aanwijzing verplicht een zelfevaluatie uit. Daarmee toetsen de omroepen hoe zij uitvoering hebben gegeven aan de publieke mediaopdracht op lokaal niveau, zoals beschreven in hun beleidsplannen. In de evaluaties kan uitdrukkelijk worden ingegaan op de lokale zichtbaarheid, bijvoorbeeld wanneer hiertoe signalen zijn ontvangen vanuit het pbo of andere betrokkenen. De lokale publieke omroepen rapporteren de zelfevaluaties aan de NLPO, die, als daar aanleiding voor is, een nadere, onafhankelijke evaluatie kan laten verrichten. Een signaal van het pbo kan zo'n aanleiding vormen.

Al met al is de regering van mening dat het wetsvoorstel de juiste randvoorwaarden biedt voor een stevig en onafhankelijk pbo in het nieuwe stelsel. De regering heeft er vertrouwen in dat het wetsvoorstel pbo's in staat stelt effectief aan de slag te gaan, en kan beschikken over de benodigde informatie. Mocht dat het niet het geval zijn, dan verwacht de regering dat de NLPO hier vanuit haar nieuwe wettelijke taak een bemiddelende rol in kan spelen.

Hoe wordt bij de overgang naar een streekomroep de eerste pbo-samenstelling onafhankelijk en transparant vastgesteld, en wie ziet toe op de naleving van de benoemingsprocedure wanneer meerdere partijen kandidaten voordragen?

Bij de aanvraag voor aanwijzing als lokale publieke omroep moet de aanvrager een pbo hebben dat aan een aantal vereisten voldoet. Het moet representatief zijn voor de belangrijkste maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen die in het verzorgingsgebied voorkomen. Er moet vanuit elke gemeente minimaal een lid deelnemen die die gemeente vertegenwoordigt. Het pbo moet een afzonderlijk orgaan van de instelling zijn dat bestaat uit ten

¹⁵ Leidraad Meerjarenbeleidsplan en Meerjarenbegroting 2028-2032, NLPO, augustus 2026.

minste vijf leden, onder wie de voorzitter. Afzonderlijk orgaan betekent bijvoorbeeld dat het bestuur van de omroep niet (ook) kan functioneren als pbo.

Aan de hand van in ieder geval de statuten, de ledenlijst van het pbo en een beleidsplan adviseert de gemeenteraad vervolgens over het pbo. Het Commissariaat beoordeelt de aanvraag met inachtneming van de adviezen. Uiteindelijk besluit het Commissariaat tot het al dan niet aanwijzen van een aanvrager als lokale publieke omroep voor het betreffende lokale verzorgingsgebied.

Als de lokale omroep eenmaal gestart is, geldt nog een aanvullende vereiste boven op de bovenstaande vereisten aan het pbo. Dan moet het pbo een reglement hebben over samenstelling en werkwijze, dat in elk geval voorschriften geeft over onverenigbaarheden.¹⁶ Er is in het wetsvoorstel niet voorzien in een wettelijk voorgeschreven benoemingsprocedure voor het pbo.

Hoe wordt voorkomen dat een goede totaalscore van een streekomroep tekorten in afzonderlijke gemeenten maskeert, welke gegevens worden minimaal per gemeente verzameld en welke rol heeft het pbo wanneer uit die gegevens blijkt dat de journalistieke aanwezigheid in een gemeente structureel achterblijft?

De regering vindt de herkenbaarheid van de inhoud van het media-aanbod van de lokale publieke omroep cruciaal – voor inwoners in iedere gemeente binnen een verzorgingsgebied. De regering is van mening dat de stelselherziening de lokale herkenbaarheid juist ten goede komt.

Met het wetsvoorstel wordt de opdracht aan lokale omroepen bijvoorbeeld minder algemeen. De omroep moet journalistiek aanbod verzorgen dat relevant is voor de gehele breedte van het verzorgingsgebied, en niet slechts een deel ervan. De verslaglegging moet verspreid zijn over alle aangesloten gemeenten. Het Commissariaat ziet hierop toe op basis van het beleidsplan bij aanwijzing en lokale publieke omroepen leggen hier verantwoording over af in hun jaarverslagen.

Lokale herkenbaarheid heeft bovendien in de aanwijzingsprocedure een nadrukkelijke plek gekregen. Het beleidsplan van lokale omroepen moet bijzondere aandacht hebben voor de journalistieke inhoud in iedere gemeente van het lokale verzorgingsgebied.¹⁷ Kandidaat-omroepen moeten daarnaast in de aanwijzingsprocedure opnemen hoe ze de geografische en sociaal-culturele verscheidenheid in het lokale verzorgingsgebied willen gaan bedienen, en hoe het media-aanbod vindbaar en zichtbaar zal zijn. Gemeenteraden worden vervolgens gevraagd te adviseren over de criteria die raken aan lokale worteling en herkenbaarheid, zoals de representativiteit van het pbo, het bedienen van de geografische en sociaal-culturele verscheidenheid in het verzorgingsgebied, vindbaarheid en zichtbaarheid van het media-aanbod en de voornemens en afspraken over de inzet van vrijwilligers en samenwerking met partners in het lokale verzorgingsgebied.¹⁸

Het pbo blijft daarnaast het wettelijk verplichte orgaan dat zorgt voor verankering van de lokale publieke omroep in de samenleving. De positie van het pbo wordt daarom verstevigd in het wetsvoorstel. Het pbo moet een afspiegeling zijn van de maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen binnen de gehele streek. Bovendien regelt het wetsvoorstel dat er in het pbo vanuit elke gemeente minimaal een lid deelneemt die die gemeente vertegenwoordigt.¹⁹ Het pbo controleert jaarlijks de inhoud van de uitgezonden programma's en beoordeelt of het door hen

¹⁶ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I 2025/26*, 36.917, B, art. 2.87w.

¹⁷ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I 2025/26*, 36.917, B, art. 2.87n.

¹⁸ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I 2025/26*, 36.917, B, art. 2.87m tot en met 2.87o.

¹⁹ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I 2025/26*, 36.917, B, art. 2.87m, lid 2, onderdeel c.

vastgestelde beleid voor het media-aanbod door de hoofdredactie is uitgevoerd en evenwichtig is geweest. Op die manier toetst het pbo of de koers van de omroep aansluit bij de behoeften van de inwoners van het gehele verzorgingsgebied, en niet alleen de grootste kern of een stad. Hij rapporteert zijn bevindingen aan het bestuur.

Bovenstaande maatregelen dwingen de lokale omroep tot een actieve dialoog met alle relevante lokale geledingen. Ze zorgen er ook voor dat het duidelijk blijft hoe de lokale omroep zijn wettelijke taken uitvoert in de individuele gemeente(n) die onderdeel zijn van het verzorgingsgebied, en niet alleen het verzorgingsgebied als geheel.

Welke concrete bevoegdheden en handhavingsmogelijkheden heeft het Commissariaat voor de Media wanneer een omroep het pbo structureel onvoldoende informatie verstrekt, bevindingen van het pbo niet opvolgt of het pbo anderszins niet in staat stelt zijn taak uit te oefenen en binnen welke termijn kan worden ingegrepen?

Het toezicht van het Commissariaat is gericht op de vraag of het pbo nog voldoet aan de wettelijke eisen. Als er bij het Commissariaat twijfels over bestaan of het pbo nog voldoet of kan voldoen aan de wettelijke eisen, kan het Commissariaat hierover tussentijds advies vragen aan de betreffende gemeenteraad of -raden.²⁰ In een uiterst geval kan het niet voldoen aan de wettelijke eisen voor het pbo leiden tot intrekking van de aanwijzing van de lokale publieke omroep.²¹

Als het gaat om het daadwerkelijk uitoefenen van de taken door een pbo, hecht de regering eraan te benadrukken dat zij van mening is dat het wetsvoorstel de juiste randvoorwaarden biedt voor een stevig en onafhankelijk pbo in het nieuwe stelsel. En dat zij er vertrouwen in heeft dat het wetsvoorstel pbo's in staat stelt effectief aan de slag te gaan, en kan beschikken over de benodigde informatie. Mocht dat het niet het geval zijn, dan verwacht de regering dat de NLPO hier vanuit haar nieuwe wettelijke taak een bemiddelende rol in kan spelen. De NLPO onderschrijft immers het belang van een stevig pbo. Dat blijkt ook uit haar recente leidraad voor de beleidsplannen van (kandidaat-)lokale omroepen, waarin staat dat de informatiepositie van het pbo onderdeel moet zijn van die plannen.²²

Daarnaast acht de regering het relevant te noemen dat lokale publieke omroepen in het tweede jaar van hun aanwijzing verplicht een zelfevaluatie uitvoeren. Daarmee toetsen de omroepen hoe zij uitvoering hebben gegeven aan de publieke mediaopdracht op lokaal niveau, zoals beschreven in hun beleidsplannen. In de evaluaties kan uitdrukkelijk worden ingegaan op de lokale zichtbaarheid, bijvoorbeeld wanneer hiertoe signalen zijn ontvangen vanuit het pbo of andere betrokkenen. De lokale publieke omroepen rapporteren de zelfevaluaties aan de NLPO, die als daar aanleiding voor is een nadere, onafhankelijke evaluatie kan laten verrichten. Een signaal van het pbo kan zo'n aanleiding vormen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de BBB

De leden van de fractie van de BBB staan in het algemeen positief ten opzichte van dit wetswijzigingsvoorstel, vooral gezien het belang van regionale en lokale omroepen voor verschillende gemeenschappen. Wel wensen deze leden de regering een aantal vragen te stellen, vooral vanwege hun zorgen over het voor de democratie en cultuur zo belangrijke omroepbestel, in

²⁰ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I* 2025/26, 36.917, B, art. 2.87r.

²¹ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I* 2025/26, 36.917, B, art. 2.87s, lid 1.

²² *Leidraad Meerjarenbeleidsplan en Meerjarenbegroting 2028-2032*, NLPO, augustus 2026.

het bijzonder over het goed blijven bedienen van kleinere gemeenschappen, de grotere rol van de overheid en de afnemende invloed van gemeenten, te weten:

Hoe voorkomt de regering dat overheden, inclusief het Rijk, te veel de inhoud van de programma's van de regionale en lokale omroepen gaan bepalen? Hoe voorkomt de regering dat lokale organisaties en groeperingen te veel invloed krijgen? Hoe voorkomt de regering ongewenste buitenlandse invloed?

Persvrijheid is een pijler van de democratische rechtsstaat en moet worden beschermd. Met het oog daarop regelt artikel 2.1 van de Mediawet 2008 nu al dat het media-aanbod van alle publieke omroepen vrij is van overheidsinvloeden. En artikel 2.88, eerste lid van de Mediawet 2008 regelt dat het alleen de publieke omroepen (van landelijk tot lokaal) zijn die vorm en inhoud van het door hen verzorgde media-aanbod bepalen, en daar verantwoordelijk voor zijn.

Daarnaast verstevigen verschillende maatregelen uit het wetsvoorstel de onafhankelijkheid van de lokale publieke omroepen – van welke invloed van buitenaf dan ook. De extra, structurele investering die voortaan door het Rijk wordt betaald, wordt vastgesteld voor de duur van de gehele aanwijzingsperiode, te weten een periode van vijf jaar. Dit zorgt voor meer continuïteit en leidt ertoe dat de lokale publieke omroepen een betere en onafhankelijker uitgangspositie hebben. Een groter verzorgingsgebied dat is samengesteld uit meer dan één gemeente faciliteert ook, naast de basisbekostiging door het Rijk, een onafhankelijker positie van de lokale publieke omroep. Dat vermindert immers de afhankelijkheid van één partij. Bovendien wordt in de wet geregeld dat gemeenteraden die hun lokale publieke omroep aanvullend willen bekostigen de middelen in beginsel ook voor meerdere jaren beschikbaar stellen, en voor de functie van publieke omroep, en niet voor een specifieke instelling.

Wanneer het Rijk lokale publieke omroepen rechtstreeks gaat financieren, wordt de bekostiging vanuit het Gemeentefonds overgeheveld naar de mediabegroting (circa € 13 miljoen). Wordt ook een uitkering via het Provinciefonds overgeheveld? Zo ja, wanneer gaat deze in? Of wil de regering juist de provincies (meer) financiële middelen geven om 'hun' regionale en lokale omroepen te steunen? Waarom is niet gekozen om de provincies een (grotere) rol of wettelijke taak te geven? Met dit wetsvoorstel wordt de primaire verantwoordelijkheid voor de bekostiging van de lokale publieke omroepen verschoven van de gemeente naar het Rijk. Voor de regionale publieke omroepen is een dergelijke maatregel al eerder uitgevoerd: sinds 2014 is de verantwoordelijkheid voor de bekostiging van de regionale omroepen overgeheveld van de provincies naar het Rijk.²³

Met dit wetsvoorstel is niet beoogd de financieringspositie van regionale omroepen te wijzigen of om het takenpakket van provincies te herzien, omdat het wetsvoorstel uitsluitend ziet op de versterking van de lokale publieke omroepen.

In hoeverre verwacht de regering dat gemeenten hun eigen financiering van (lokale) omroepen gaan reduceren? Verwacht de regering wat dit betreft grote verschillen tussen omroepen? Kan de regering garanderen dat geen van de bestaande omroepen de komende jaren failliet zullen gaan door de stelselwijziging?

Het doel van het wetsvoorstel als geheel, inclusief de nieuwe vijfjaarlijkse bekostiging, is dat er een stevige impuls voor de lokale publieke omroepen komt en dat er vanaf 2028 in alle lokale

²³ Stb. 2013, 570.

verzorgingsgebieden genoeg budget is voor de lokale omroepen om een professionele en stabiele journalistieke basis neer te zetten.

Gemeenten zorgen op dit moment op meerdere plekken voor aanvullende ondersteuning voor hun lokale publieke omroepen. Soms door ervoor te kiezen om meer te bekostigen dan het richtsnoerbedrag, soms door lokale omroepen met aanvullende projectsubsidies te helpen bij de transitie naar het nieuwe stelsel. Gemeenten tonen daarmee betrokkenheid bij hun lokale omroep en helpen hen zo richting het nieuwe stelsel.

De regering vindt het van belang dat gemeenten ook in het nieuwe stelsel aanvullend kunnen blijven bekostigen en maakt dat met dit wetsvoorstel mogelijk. De regering verwacht dat in ieder geval een deel van de gemeenten hun huidige actieve betrokkenheid wilt voortzetten in het nieuwe stelsel, en aanvullend zal (blijven) bijdragen. De regering blijft de komende tijd in nauw overleg met de gemeenten over de overgang naar het nieuwe stelsel, en in het bijzonder over de rol die gemeenten kunnen blijven spelen vanaf 2028.

Bovendien blijft de regering zich tot aan de start van het nieuwe stelsel inzetten om de bestaande lokale omroepen zo goed mogelijk te ondersteunen bij de voorbereidingen op en overgang naar het nieuwe stelsel. Daarmee wordt ook voorkomen dat er bestaande lokale omroepen de komende jaren failliet gaan. Voor deze ondersteuning zijn sinds het kabinet Rutte-IV tijdelijke middelen beschikbaar, tot aan de voorziene start van het nieuwe stelsel. In 2026 betreft het circa € 20 miljoen.²⁴ Eén van de belangrijkste instrumenten waarmee bovenstaande middelen ingezet worden is de tijdelijke Regeling Professionalisering Lokale Omroepen van het SvdJ. Deze regeling loopt tot aan de start van het nieuwe stelsel en biedt deelnemende omroepen de mogelijkheid zich te professionaliseren. Daarnaast blijven er voor de NLPO tot aan de start van het nieuwe stelsel middelen beschikbaar voor een aanvullend ondersteunings- en begeleidingsprogramma voor lokale omroepen, ook voor de lokale omroepen die nog aan het begin van het professionaliseringsproces staan.²⁵

Hoe garandeert de regering een gelijk speelveld op de markt, waarbij publieke financiering uitsluitend wordt ingezet voor aantoonbare publieke content en niet leidt tot marktverstoring ten nadele van commerciële zenders? Kan de regering garanderen dat er geen sprake is van ongeoorloofde staatssteun?

Lokale publieke omroepen zijn reeds verplicht om alle inkomsten te besteden aan de uitvoering van de publieke mediaopdracht.²⁶ Deze verplichting verandert niet in het nieuwe bestel. De lokale publieke omroepen leggen jaarlijks verantwoording af over de besteding van de door hun ontvangen bekostiging. Het Commissariaat houdt op basis hiervan toezicht op de besteding van deze bekostiging. Gelden die in strijd met de Mediawet 2008 zijn besteed of gereserveerd, worden teruggevorderd door het Commissariaat. Bovendien zijn lokale publieke omroepen gebonden aan een strenger regime ten aanzien van bijvoorbeeld reclame of sponsoring dan geldt voor commerciële lokale media. Op die manier worden eventuele marktverstorende effecten beperkt.

De regering heeft er met dit wetsvoorstel in voorzien dat de financiering van de lokale publieke omroepen voldoet aan de vereisten van het zogeheten DAEB-vrijstellingsbesluit, zoals beschreven in

²⁴ Kamerstukken II, 2025/26, 36.800 VIII, nr. 16.

²⁵ Kamerstukken II, 2025/26, 36.800 VIII, nr. 16.

²⁶ Mediawet 2008, art. 2.135.

paragraaf 3.1 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel.²⁷ Het gaat dan om de volgende voorwaarden:

- de staatsteun mag niet meer dan 20 miljoen euro per jaar bedragen;²⁸
- de DAEB mag niet voor meer dan tien jaar worden verleend;²⁹
- de onderneming wordt met de DAEB belast door één of meer besluiten, waarin de in artikel 4 van het vrijstellingsbesluit voorgeschreven informatie is opgenomen;³⁰
- het compensatiebedrag mag niet hoger zijn dan nodig is voor de dekking van de uitvoering van de DAEB met inbegrip van de redelijke winst;³¹
- er wordt gecontroleerd op overcompensatie en te veel betaalde compensatie wordt terugbetaald aan de Staat;³²
- er mag niet meer dan tien procent van de jaarlijkse compensatie gereserveerd worden.³³

Volgens de regering wordt met het wetsvoorstel voldaan aan bovenstaande vereisten, waardoor het DAEB-vrijstellingsbesluit van toepassing is. Om die reden is de te verlenen staatssteun verenigbaar met artikel 106, tweede lid, van het VWEU. Voor een nadere toelichting op de individuele voorwaarden wordt verwezen naar paragraaf 3.1 van de memorie van toelichting.

De regering is overigens van mening dat commerciële lokale media een belangrijke functie vervullen in het lokale medialandschap. De lokale huis-aan-huiskranten, lokale nieuwswebsites en regionale dagbladen zijn erg belangrijk voor het informeren van een groot publiek. De regering blijft zich inzetten voor een goede positie voor private lokale media, zoals bijvoorbeeld in 2024 aan de Kamer is medegedeeld.³⁴

Welke mogelijkheden ziet de regering nu nog om de rol van de gemeenten uit te breiden, om te zorgen voor sterke, lokaal verankerde publieke omroepen die bijdragen aan een vitale lokale democratie? Kan de minister van OCW toezeggen hiernaar onderzoek te laten doen?

De regering onderschrijft het belang van blijvende betrokkenheid van gemeenten, en is van mening dat het wetsvoorstel reeds voorziet in een voldoende stevige rol voor de gemeenten. Gemeenten zorgen op dit moment op meerdere plekken voor aanvullende ondersteuning voor hun lokale publieke omroepen. Soms door ervoor te kiezen om meer te bekostigen dan het richtsnoerbedrag, soms door lokale publieke omroepen met aanvullende subsidies te helpen bij de transitie naar het nieuwe stelsel. De regering vindt dat zeer waardevol; gemeenten tonen daarmee betrokkenheid bij hun lokale publieke omroep en vervullen zo een belangrijke rol bij de stelselherziening. Daarom behouden zij in het nieuwe stelsel de mogelijkheid om financieel aanvullend bij te dragen aan hun lokale publieke omroep. Zo blijft er vanaf 2028 ruimte voor maatwerk, en kunnen gemeenten blijven inspelen op lokale omstandigheden en wensen, boven op de solide basis die er vanuit het Rijk straks ligt.

De gemeente, meer precies de gemeenteraad, heeft daarnaast een adviserende rol in de procedure voor de aanwijzing van een lokale publieke omroep. In het wetsvoorstel worden de criteria waarover

²⁷ De afkorting “DAEB” staat voor “dienst van algemeen economisch belang”.

²⁸ In de memorie van toelichting bij de wet is uitgegaan van een oudere versie van het DAEB-vrijstellingsbesluit. In deze nota wordt uitgegaan van de meest recente versie; Artikel 2, eerste lid, onderdeel a, van het DAEB-vrijstellingsbesluit.

²⁹ Artikel 2, derde lid, van het DAEB-vrijstellingsbesluit.

³⁰ Artikel 4 van het DAEB-vrijstellingsbesluit.

³¹ Artikel 5 van het DAEB-vrijstellingsbesluit.

³² Artikel 7 van het DAEB-vrijstellingsbesluit.

³³ Artikel 7 van het DAEB-vrijstellingsbesluit.

³⁴ Kamerstukken II 2024/25, 32.827, nr. 326.

de gemeenteraad adviseert verduidelijkt en aangescherpt. De gemeenteraad brengt, bij zijn advisering in het kader van de aanwijzingsprocedure, zowel een advies uit over de representativiteit van het pbo als over de benoemde criteria waaraan het beleidsplan moet voldoen. Hieronder valt het bedienen van de geografische en sociaal-culturele verscheidenheid, zichtbaarheid en vindbaarheid van het media-aanbod, afspraken over de inzet van vrijwilligers en samenwerking met lokale partners. Dit zorgt voor een stevige positie van de gemeenteraad in de aanwijzingsprocedure.

Of het gehele pakket aan voorgestelde maatregelen, waaronder de rol van gemeenten, op termijn leidt tot sterke en relevante lokale publieke omroepen wordt getoetst via de wetsevaluatie die binnen zeven jaar na inwerkingtreding van de wet de doeltreffendheid en de effecten van de wet in de praktijk in kaart brengt. Als toegelicht in hoofdstuk 8 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is de regering voornemens om de stelselwijziging in ieder geval op drie onderdelen te evalueren, middels een onafhankelijk synthese-onderzoek:

- 1) de financiële gezondheid van de lokale publieke omroepen;
- 2) het bereik en waardering van de lokale publieke omroepen; en
- 3) de rol die de lokale publieke omroepen spelen in de hoeveelheid en het type lokaal nieuws in Nederlandse gemeenten.

Conform de motie-Ceder zal de regering bij deze evaluatie ook aandacht besteden aan de worteling in de gemeenschap, ruimte voor lokale redacties, behoud van bestaande netwerken en de betrokkenheid van vrijwilligers.³⁵ De regering zegt toe relevante partijen te betrekken bij de voorbereiding en uitvoering van de evaluatie, waaronder in ieder geval de gemeenten.

Met deze wetswijziging lijkt de regering te kiezen voor centralisatie en verstatelijking: meer regionale en nationale organisatie, en meer financiering door de overheid. Waarom is er gekozen voor minder subsidiariteit en inperking van het maatschappelijk middenveld? Waarom heeft de regering niet slechts gekozen voor het uitbreiden van de financiering via het Gemeentefonds van € 13 naar € 31 miljoen? Hoe is volgens de regering voldaan aan de principes van noodzakelijkheid en proportionaliteit?

De regering heeft overwogen om de lokale publieke omroepen te versterken door het ophogen van de bijdrage in het gemeentefonds. Er zijn volgens de regering geen aanwijzingen dat hiermee de problemen worden opgelost. Middelen in het gemeentefonds zijn binnen de huidige systematiek niet geoormerkt. Dat betekent dat het verhogen van het bedrag in het gemeentefonds niet automatisch leidt tot het verhogen van de gemeentelijke bijdrages aan de lokale omroepen. Gemeenten kunnen er dan immers nog steeds voor kiezen om die middelen ergens anders aan te besteden. Dat is nu juist één van de problemen: in de periode 2022–2024 kende gemiddeld circa 42% van de gemeenten een relatief lage bijdrage toe (dat wil zeggen minder dan 95% van het richtsnoerbedrag).³⁶ Ook zou een dergelijke maatregel de door de Raad voor het Openbaar Bestuur en Raad voor cultuur waargenomen problemen ten aanzien van de (on)afhankelijkheid van het gemeentebestuur niet wegnemen.³⁷ Gelet hierop is het wetsvoorstel proportioneel en noodzakelijk.

Hoe garandeert de regering dat bij de teruggang van 220-230 naar maximaal 80 regionale en lokale omroepen, speciale lokale of andere gemeenschappen nog wel hun omroep kunnen houden? Hoe kan worden voorkomen dat inwoners in de praktijk hun eigen lokale herkenbaarheid, vertrouwde

³⁵ Kamerstukken II, 2025/26, 36.917, nr. 30.

³⁶ Commissariaat voor de Media (2026) *Rapport evaluatie bekostiging lokale publieke media-instellingen 2022-2024*. Meegestuurd als bijlage bij Kamerstukken I, 2025-2026, 36.917, A.

³⁷ Raad voor het Openbaar Bestuur en Raad voor Cultuur (2020) *Lokale media: Niet te Missen*, p. 77.

kanalen en directe verbinding met de redacties kwijtraken? Welke criteria hanteert de regering om te bepalen voor welke lokale of speciale gemeenschappen zij speciale omroepen wil behouden? Aan welke gemeenschappen denkt de regering hierbij?

De regering vindt de herkenbaarheid van de inhoud van het media-aanbod van de lokale publieke omroep cruciaal. De regering is van mening dat de stelselherziening de lokale herkenbaarheid juist ten goede komt. Met het wetsvoorstel wordt de opdracht aan lokale omroepen minder algemeen. De omroep moet journalistiek aanbod verzorgen dat relevant is voor de gehele breedte van het verzorgingsgebied, en niet slechts een deel ervan. De verslaglegging moet verspreid zijn over alle aangesloten gemeenten. Het Commissariaat ziet hierop toe op basis van het beleidsplan bij aanwijzing en lokale publieke omroepen leggen hier verantwoording over af in hun jaarverslagen.

Lokale herkenbaarheid heeft bovendien in de aanwijzingsprocedure een nadrukkelijke plek gekregen. Het beleidsplan van lokale omroepen moet conform artikel 2.87n, eerste lid van het wetsvoorstel bijzondere aandacht hebben voor de journalistieke inhoud in iedere gemeente van het lokale verzorgingsgebied.³⁸ Kandidaat-omroepen moeten daarnaast in de aanwijzingsprocedure opnemen hoe ze de geografische en sociaal-culturele verscheidenheid in het lokale verzorgingsgebied willen gaan bedienen, en hoe het media-aanbod vindbaar en zichtbaar zal zijn. Gemeenteraden worden vervolgens gevraagd te adviseren over de criteria die raken aan lokale worteling en herkenbaarheid, zoals de representativiteit van het pbo, het bedienen van de geografische en sociaal-culturele verscheidenheid in het verzorgingsgebied, vindbaarheid en zichtbaarheid van het media-aanbod en de voornemens en afspraken over de inzet van vrijwilligers en samenwerking met partners in het lokale verzorgingsgebied.³⁹

Het pbo blijft daarnaast het wettelijk verplichte orgaan dat zorgt voor verankering van de lokale publieke omroep in de samenleving. De positie van het pbo wordt daarom verstevigd in het wetsvoorstel. Het pbo moet een afspiegeling zijn van de maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen binnen de gehele streek. Bovendien regelt het wetsvoorstel dat er in het pbo vanuit elke gemeente minimaal een lid deelneemt die die gemeente vertegenwoordigt.⁴⁰ De wettelijke positie van het pbo zorgt ervoor dat zij over voldoende informatie kan beschikken voor de uitvoering van haar taken. Het pbo controleert jaarlijks de inhoud van de uitgezonden programma's en beoordeelt of het door hen vastgestelde beleid voor het media-aanbod door de hoofdredactie is uitgevoerd en evenwichtig is geweest. Op die manier toetst het pbo of de koers van de omroep aansluit bij de behoeften van de inwoners van het gehele verzorgingsgebied, en niet alleen de grootste kern of een stad. Hij rapporteert zijn bevindingen aan het bestuur.

Bovenstaande maatregelen dwingen de lokale omroep tot een actieve dialoog met alle relevante lokale geledingen. Ze zorgen er ook voor dat het duidelijk blijft hoe de lokale omroep zijn wettelijke taken uitvoert in de individuele gemeente(n) die onderdeel zijn van het verzorgingsgebied, en niet alleen het verzorgingsgebied als geheel.

Bovendien blijft programmatisch differentiëren mogelijk in het nieuwe stelsel. Het wetsvoorstel regelt dat een lokale omroep één organisatie kan vormen voor het verzorgingsgebied als geheel, terwijl het media-aanbod daarbinnen programmatisch kan worden toegespitst op afzonderlijke gemeenten of doelgroepen. De keuze voor dergelijke programmatische differentiatie is aan de

³⁸ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I 2025/26*, 36.917, B, art. 2.87, lid 1.

³⁹ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I 2025/26*, 36.917, B, art. 2.87m tot en met 2.87o.

⁴⁰ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I 2025/26*, 36.917, B, art. 2.87m, lid 2, onderdeel c.

lokale publieke omroep, die op deze wijze kan aansluiten bij de behoeftes in het lokale verzorgingsgebied.

Hoe is de regering gekomen tot het maximum van 80 omroepen, zoals dit nu – na advies van de Raad van State en een amendement in de Tweede Kamer – in een AMvB staat? Waarom niet bijvoorbeeld maximaal 40 regionale omroepen en voor elke stad met meer dan 250.000 inwoners een lokale omroep? Heeft de regering over dit aantal ook zelf een afweging gemaakt, op basis van eigen onderzoek, en niet alleen het advies uit de sector gevolgd? Is onderzocht uit welke cultuur- of taalgebieden Nederland bestaat? En waarom is gekozen voor het instrument van een AMvB?

De regering acht het juist van belang dat de indeling in toekomstige verzorgingsgebieden vanuit de sector en lokale context zelf komt, en niet vanuit de landelijke overheid. Daarom is vanaf het begin van deze stelselherziening de insteek geweest dat een door de sector zelf opgeleverde indeling het uitgangspunt vormt voor verdere besluitvorming en implementatie.

In de sector heeft sinds 2012 een proces plaatsgevonden om tot een indeling in lokale verzorgingsgebieden te komen. Dit gebeurde onder regie van de NLPO en met betrokkenheid van gemeenten en lokale publieke omroepen. In dit proces was op basis van het *Vernieuwingsconvenant gemeenten – lokale omroepen 2015-2018* het uitgangspunt dat het verzorgingsgebied aan moest sluiten bij de zogeheten natuurlijke habitat van de burger. Dit proces heeft in 2023 een indeling in tachtig verzorgingsgebieden opgeleverd.⁴¹

In verband met de publicatie van het wetsvoorstel in het kader van de internetconsultatie heeft de NLPO begin 2025 een procedure ingericht waarin stakeholders inspraak konden leveren op de in 2023 opgeleverde indeling in lokale verzorgingsgebieden. Daartoe heeft de NLPO per 10 januari 2025 de zogeheten Change Board Streekindeling Lokale Publieke Media-instellingen ingesteld (hierna: de Change Board).

De Change Board bestond uit een onafhankelijke voorzitter en vijf andere leden: twee leden uit lokale publieke omroepen, twee leden afkomstig uit gemeenten en één lid nam plaats namens de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (hierna: VNG). Tevens werd een waarnemer benoemd namens het ministerie van OCW. De Change Board had tot taak de NLPO te adviseren over voorstellen van lokale publieke omroepen of gemeenten tot wijziging van de bestaande indeling van het land in tachtig lokale verzorgingsgebieden.

De Change Board heeft op 14 mei 2025 zijn adviezen aan de NLPO vastgesteld.⁴² Op basis van die adviezen heeft de NLPO vervolgens op 16 mei 2025 de bestaande indeling in lokale verzorgingsgebieden geactualiseerd. Dit heeft geleid tot een actuele indeling van Nederland in tachtig lokale verzorgingsgebieden. De regering hanteert deze indeling als uitgangspunt voor verdere besluitvorming en implementatie, zoals is aangekondigd in het wetsvoorstel. De regering beoordeelt het proces zoals dat begin 2025 door de Change Board is doorlopen als transparant en zorgvuldig, met vertegenwoordiging van de betrokken partijen: lokale publieke omroepen, gemeenten en de VNG.

⁴¹ *Toelichting totstandkoming streekindeling Lokale omroepen, opgesteld door de Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, NLPO en VNG, mei 2023, geraadpleegd via de website van het SvdJ.*

⁴² *Adviezen Change Board aan NLPO betreffende streekindeling lokale omroep, Change Board NLPO, 14 mei 2025, geraadpleegd via de website van de Stichting NLPO.*

Het maximumaantal van tachtig verzorgingsgebieden was eerder in de wet vastgelegd, maar is met het amendement van de leden Ceder en Mohandis verschoven naar het niveau van algemene maatregel van bestuur.⁴³ De leden achtten dat niveau meer passend, gelet op de grotere flexibiliteit die dit met zich meebrengt in geval wijziging van dit maximum in de toekomst wenselijk wordt geacht.

Welke lokale omroepen wil de regering zelfstandig laten voortbestaan, dus niet laten opgaan in regionale omroepen? Welke criteria hanteert de regering om dit te bepalen? Speelt schaal, bijvoorbeeld het aantal inwoners van een gebied, hierbij een rol? Speelt geografische afstand een rol, zoals bij (Wadden)eilanden?

Het wetsvoorstel voorziet niet in het opgaan van lokale publieke omroepen in regionale publieke omroepen. Het onderscheid tussen lokale en regionale publieke omroepen blijft met dit wetsvoorstel gemarkeerd. Zo wordt bepaald dat een lokaal verzorgingsgebied wat betreft oppervlakte of inwonertal aanmerkelijk kleiner moet zijn dan de provincie of provincies waarmee grondgebied wordt gedeeld.⁴⁴ Verder kan een instelling maar voor één lokaal verzorgingsgebied worden aangewezen als lokale publieke omroep en uitsluitend indien zij als statutaire doelstelling heeft voor dat verzorgingsgebied media-aanbod te verzorgen.⁴⁵

Volgens het voorgestelde artikel 2.87h, tweede lid, is het verzorgingsgebied van een lokale omroep een geografisch afgebakend gebied dat uit één of meer onderling nabijgelegen gemeenten bestaat. Voor wat betreft de term “onderling nabijgelegen”: hiermee doelt de regering op gemeenten die een geografische clustering vormen, bijvoorbeeld door het delen van gemeentegrenzen. Gemeentegrenzen kunnen ook door zee lopen, zoals bijvoorbeeld het geval is bij de Waddeneilanden. De regering beschouwt deze gemeenten dan nog steeds als “onderling nabijgelegen”.

Ook in het nieuwe stelsel blijft er bovendien een aanzienlijk verschil in het aantal regionale omroepen (dertien) en het aantal lokale publieke omroepen (maximaal tachtig). Bovendien hebben de NLPO en RPO een alliantie gesloten waarbij ze in meer detail beschrijven wat het verschil is tussen de lokale en regionale publieke omroepen als het gaat om het uitvoeren van de taak.⁴⁶ Ook op die wijze wordt het verschil tussen het lokale en regionale niveau geborgd.

Kent de regering de brief van de omroepen van de vier grote steden die zij aan (onder andere) de Eerste Kamer stuurde, en op 16 september werd ontvangen?⁴⁷ Kan de regering de vragen die hierin werden gesteld beantwoorden en reageren op de hierin geuite zorgen?

De regering kent de brief die de lokale omroepen van de vier grote steden aan de Eerste Kamercommissie hebben gestuurd. De brief bevat de zorgen die deze omroepen hebben ten aanzien van de voorgestelde wijzigingen, met name over hoe de autonomie van lokale omroepen zicht verhoudt tot de toekomstige rol van de NLPO.

De regering is van mening dat het juist in het lokale domein essentieel is dat de lokale publieke omroepen de autonomie hebben om de publieke mediaopdracht uit te voeren op een manier die aansluit bij hun specifieke lokale verzorgingsgebied. Tegelijkertijd is een meer gezamenlijke koers

⁴³ Kamerstukken II 2025/26, 36.917, nr. 21.

⁴⁴ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36.917, B, art. 2.87h, lid 2 en 3.

⁴⁵ Dit volgt uit het voorgestelde artikel 2.87l, onderdeel b.

⁴⁶ Kamerstukken II 2023/24, 32.827, nr. 294.

⁴⁷ Brief namens de G4 lokale omroepen, ‘Inbreng verslag wijziging van de Mediawet 22-09-2026’, d.d. 16 september 2026, griffienummer 182365.

noodzakelijk, inclusief de juiste instrumenten om dat te bereiken. De regering heeft de NLPO als samenwerkings- en coördinatieorgaan in het wetsvoorstel zo ingericht dat daar een juiste balans is gevonden.

Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat de regering er niet voor gekozen heeft om de NLPO in te richten als zelfstandig bestuursorgaan met bijbehorend openbaar gezag, bijvoorbeeld in de vorm van regelgevende bevoegdheid, maar als rechtspersoon met een wettelijke taak. Daarnaast is in artikel 2.79 van het wetsvoorstel geregeld dat de raad van toezicht van de NLPO alleen toezicht houdt op de NLPO. Dat betekent dat de raad van toezicht van de NLPO toezicht houdt op een zorgvuldige uitvoering van de verschillende taken en algemene gang van zaken bij de NLPO, maar niet op de individuele lokale publieke omroepen. Ook regelt artikel 2.85, tweede lid, van het wetsvoorstel dat de lokale publieke omroepen via het college van omroepen van de NLPO inspraak hebben bij alle besluiten van de NLPO die de instemming behoeven van de raad van toezicht van de NLPO. Dat betreft bijvoorbeeld ook het concessiebeleidsplan. Bovendien regelt het huidige artikel 2.88, eerste lid van de Mediawet 2008 dat lokale publieke omroepen de vorm en inhoud van het door hen verzorgde media-aanbod bepalen en daarvoor verantwoordelijk zijn; dat is nu al zo en blijft het geval.

Verder is de regering van mening dat de lokale publieke omroepen in staat moeten kunnen zijn om, met inachtneming van de gezamenlijke koers uit het concessiebeleidsplan van de NLPO, een distributiestrategie te ontwikkelen die aansluit bij de specifieke behoeften van het publiek in het lokale verzorgingsgebied. Door hoort ruimte bij voor de keuze via welke kanalen een omroep zijn media-aanbod al dan niet verspreidt.

De regering acht al met al dat de NLPO voldoende instrumenten heeft om voor een gezamenlijke koers te zorgen, terwijl de lokale publieke omroepen voldoende ruimte behouden om vanuit hun eigen journalistieke verantwoordelijkheid invulling te geven aan de lokale publieke mediaopdracht in hun verzorgingsgebied.

Om spoedig na inwerkingtreding van de wet tot het eerste concessiebeleidsplan te komen, heeft de NLPO een proces van voorbereiding, consultatie en besluitvorming ingericht. Er hebben al verschillende bijeenkomsten met lokale publieke omroepen plaatsgevonden. En als gezegd regelt het wetsvoorstel dat de lokale publieke omroepen via het college van omroepen van de NLPO inspraak hebben bij alle besluiten van de NLPO die de instemming behoeven van de raad van toezicht van de NLPO.⁴⁸ Dat betreft dus ook het concessiebeleidsplan.

Hoe gaat de regering garanderen dat bij de nieuwe omroepen voldoende vrijwilligers, die vaak goed zicht hebben op en banden onderhouden met de lokale gemeenschap, actief kunnen blijven? Wordt dit niet met meer administratieve verplichtingen moeilijker gemaakt?

De regering meent dat dankzij de stelselherziening een meer professionele lokale publieke omroep straks de vrijwillige inzet binnen haar organisatie nog beter kan faciliteren en ondersteunen. Juist de combinatie van professionele redactievoering en vrijwilligers in dorpen en wijken zorgt ervoor dat hun lokale kennis effectiever kan worden omgezet in media-aanbod. Dat versterkt juist de lokale betrokkenheid.

⁴⁸ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I* 2025/26, 36.917, B, art. 2.85, lid 2.

Daarnaast moet het beleidsplan van een (kandidaat-)lokale publieke omroep tijdens de aanwijzingsprocedure een beschrijving bevatten van de voornemens en afspraken over de inzet van vrijwilligers en de samenwerking met partners in het lokale verzorgingsgebied. Over dit vereiste adviseert de gemeenteraad.⁴⁹

Via opleidingen en het leeraanbod van de NLPO is het mogelijk om vrijwilligers een breed pakket aan trainingen, e-learnings, tutorials en begeleiding te bieden. Lokale omroepen kunnen ook door de NLPO worden begeleid in het maken van goede afspraken met vrijwilligers en het faciliteren van goede aansturing en communicatie. De regering verwacht mede hierom niet dat de administratieve lasten voor een lokale omroep in het nieuwe stelsel effect gaan hebben op de inzet van vrijwilligers.

Bovendien verwacht de regering in algemene zin juist dat de regeldruk op verschillende punten structureel verlaagd wordt. Zo wordt de norm voor informatie, cultuur en educatie vervangen door een eenvoudigere norm die beter aansluit bij de verbondenheid van het media-aanbod bij het verzorgingsgebied. Omroepen hoeven daarom de hoeveelheid aan aanbod van informatieve, culturele of educatieve aard niet langer bij te houden, wat een aanzienlijke lastenverlichting oplevert.

Welk percentage van de zendtijd aan nieuws per deelgebied, bijvoorbeeld een wijk, kern of gemeente, moet een lokale of regionale omroep onder de nieuwe wet ten minste gaan uitzenden? Hoe heeft de regering dit (percentage) vastgesteld?

Het is aan de lokale publieke omroep om te bepalen welk deel van het media-aanbod aan een bepaald deel van het verzorgingsgebied wordt besteed. Daar zijn geen normen voor vastgesteld. De lokale omroep dient dus zelf op evenwichtige wijze verslag te doen van de gebeurtenissen in het gehele lokale verzorgingsgebied. De omroep is immers aangewezen voor het volledige verzorgingsgebied en niet slechts voor enkele grote kernen of gemeenten binnen dat verzorgingsgebied.

Daarnaast is het zo dat het pbo het wettelijk verplichte orgaan blijft dat de verankering in de samenleving in de lokale publieke omroep borgt. De positie van het pbo wordt daarom verstevigd in het wetsvoorstel. Het pbo moet een afspiegeling zijn van de maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen binnen de gehele streek. Bovendien regelt het wetsvoorstel dat er in het pbo vanuit elke gemeente minimaal een lid deelneemt die die gemeente vertegenwoordigt.⁵⁰ Het pbo controleert jaarlijks de inhoud van de uitgezonden programma's en beoordeelt of het door hen vastgestelde beleid voor het media-aanbod door de hoofdredactie is uitgevoerd en evenwichtig is geweest. Op die manier toetst het pbo of de koers van de omroep aansluit bij de behoeften van de inwoners van het gehele verzorgingsgebied, en niet alleen de grootste kern of een stad. Hij rapporteert zijn bevindingen aan het bestuur.

Bovenstaande maatregelen dwingen de lokale omroep tot een actieve dialoog met alle relevante lokale geledingen. Ze zorgen er ook voor dat het duidelijk blijft hoe de lokale omroep zijn wettelijke taken uitvoert in de individuele gemeente(n) die onderdeel zijn van het verzorgingsgebied, en niet alleen het verzorgingsgebied als geheel.

⁴⁹ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I 2025/26*, 36.917, B, art. 2.87p, lid 3.

⁵⁰ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I 2025/26*, 36.917, B, art. 2.87m, lid 2, onderdeel c.

Hoe garandeert de regering dat ouderen en minder digitaalvaardige inwoners nog goed zullen worden bediend?

Het is belangrijk dat de lokale publieke omroep toegankelijk is voor iedereen, en dus ook voor ouderen en mensen die minder digitaalvaardig zijn. Het aanbod van de lokale publieke omroep moet makkelijk vindbaar zijn. Dat betekent voor steeds meer gebruikers dat zij websites of sociale media het aanbod vinden, maar ook traditionele kanalen als radio en televisie zijn nog altijd belangrijk voor inwoners.

Het is aan de omroep om een keuze te maken in de distributiestrategie. Die strategie krijgt een plek in het beleidsplan van een (kandidaat-)lokale omroep. Tijdens de aanwijzingsprocedure adviseren de gemeenteraden het Commissariaat over de zichtbaarheid en vindbaarheid en over het bedienen van de geografische en sociaal-culturele verscheidenheid in het verzorgingsgebied. Op deze wijze krijgt toegankelijkheid een plek in de aanwijzingsprocedure en kunnen gemeenteraden in hun advies opnemen in hoeverre de voorgestelde distributiestrategie in hun ogen aansluit bij het betreffende verzorgingsgebied.

Welke beperkingen zullen voor de nieuwe omroepen gelden voor live-uitzending via internet, en plaatsen van programma's op websites en sociale media? Mogen omroepen ervoor kiezen om alleen via internet 'uit te zenden'?

De regering is van mening dat de lokale publieke omroepen in staat moeten kunnen zijn om, met inachtneming van de gezamenlijke koers uit het concessiebeleidsplan van de NLPO, een distributiestrategie te ontwikkelen die aansluit bij de specifieke behoeften van het publiek in het lokale verzorgingsgebied. Door hoort ruimte bij voor de keuze via welke kanalen een omroep zijn media-aanbod al dan niet verspreidt.

Hanteert de regering een maximaal percentage van de inkomsten van de omroepen dat het Rijk wil financieren, bijvoorbeeld 50 procent? Hoeveel moeten de omroepen zelf ten minste zien te verkrijgen van bedrijven, ngo's, particulieren en gemeenten?

De voorziene totaalbekostiging voor lokale omroepen vanuit het Rijk bedraagt per 2028 van circa € 31 miljoen. Met deze impuls regelt de regering dat er een voorspelbare en duurzame bekostiging komt voor de lokale omroep in elk lokaal verzorgingsgebied. Tevens beoogt de regering ervoor te zorgen dat in ieder lokaal verzorgingsgebied in ieder geval een journalistieke basis mogelijk is. Er is geen maximumpercentage van inkomsten van een lokale publieke omroep dat het Rijk financiert. Het staat lokale omroepen daarnaast vrij om binnen de kaders van de Mediawet 2008 overige inkomsten te verkrijgen. Daar geldt geen minimumpercentage voor.

Hoe garandeert de regering dat voldoende wordt uitgezonden in het Fries, Limburgs, Nedersaksisch, maar ook in lokale dialecten, zoals 'Maastrichts', 'Leids', 'Arnhems' en 'Haags' in de (grote) steden? Met het wetsvoorstel wordt een norm geïntroduceerd dat ten minste de helft van het media-aanbod in het Nederlands of Fries moet worden uitgezonden.⁵¹ Deze norm bestond al voor landelijke en regionale omroepen en wordt nu uitgebreid naar de lokale omroepen. Op dit voorschrift houdt het Commissariaat toezicht. De regering verwacht overigens dat alle lokale publieke omroepen gaan voldoen aan deze norm, gezien de aard van hun lokale media-aanbod.

De dialecten en streektaalen worden in het kader van deze norm meegeteld als "Nederlands". Het is aan de omroepen zelf om programma's te maken in streektaalen en dialecten en daarmee te

⁵¹ Mediawet 2008, art. 2.122.

voorzien in media-aanbod dat past bij de behoeftes in het lokale verzorgingsgebied dat de omroep bedient. Er zijn diverse voorbeelden van het succesvol gebruik maken van streektaalen en dialecten. Dergelijke programma's dragen bij aan sociale cohesie en worden dikwijls goed beluisterd en bekeken.

Als pbo's een belangrijke rol krijgen in het bewaken van representativiteit, pluriformiteit en lokale verankering, dan moeten deze ook over voldoende, tijdige en onafhankelijke informatie beschikken. Pbo's zouden niet afhankelijk moeten zijn van globale mededelingen, maar structureel inzicht moeten krijgen in onder meer de nieuwsvoorziening per gemeente/kern/wijk, de kanaalkeuzes, de bereikbaarheid van de redactie, de vertegenwoordiging van lokale stromingen, de inzet van vrijwilligers en de wijze waarop alle delen van het verzorgingsgebied worden bediend. Hoe garandeert de regering dat pbo's hun werk goed zullen kunnen doen? Hoe garandeert de regering dat pbo's feitelijk voldoende invloed kunnen hebben op de omroepen, inclusief op de borging van lokale herkenbaarheid, representativiteit en maatschappelijke verankering? Welke signalerings-, escalatie-, aanwijzings- en sanctiebevoegdheden zijn hiervoor nodig?

Welke concrete waarborgen zorgen ervoor dat een pbo, ook bij de vorming van een streekomroep, onafhankelijk van bestuur en directie kan functioneren? Kan het pbo zelfstandig en besloten vergaderen en, waar een professioneel redactiesysteem wordt gebruikt, rechtstreeks en actueel de gegevens inzien die nodig zijn om het media-aanbod per gemeente te beoordelen? Moet de omroep binnen een vaste termijn schriftelijk en gemotiveerd op adviezen van het pbo reageren? En bij welke onafhankelijke instantie kan het pbo terecht als informatie uitblijft of gemotiveerde signalen structureel terzijde worden gelegd, en welke herstelmaatregelen zijn dan mogelijk?

De regering hecht veel waarde aan de positie en rol van het pbo. De positie van het pbo wordt daarom verstevigd in het wetsvoorstel. Het pbo moet een afspiegeling zijn van de maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen binnen de gehele streek. Bovendien regelt het wetsvoorstel dat er in het pbo vanuit elke gemeente minimaal een lid deelneemt die die gemeente vertegenwoordigt.⁵² De gemeenten adviseren hierover tijdens de aanwijzingsprocedure. Daarnaast bepaalt het wetsvoorstel dat het pbo een afzonderlijk orgaan van de instelling is en dat het bestaat uit ten minste vijf leden, onder wie de voorzitter. Afzonderlijk orgaan betekent bijvoorbeeld dat het bestuur van de omroep niet (ook) kan functioneren als pbo.

Het wetsvoorstel regelt ook dat het pbo zelf zijn eigen reglement en vergaderwijze vaststelt. Andere organen van de omroep hebben daar geen zeggenschap in. Ook de data en inhoud van vergaderingen van het pbo worden door het pbo zelf bepaald. Bestuursleden of de hoofdredactie kunnen, wanneer dat in het reglement van het pbo is opgenomen, vergaderingen bijwonen. Zij hebben echter geen stemrecht in de pbo-vergadering en spelen geen rol bij het bepalen van de agenda. De wettelijke positie van het pbo als afzonderlijk orgaan zorgt ervoor dat zij over voldoende informatie kan beschikken voor de uitvoering van haar taken. Ook de NLPO onderschrijft het belang hiervan. Dat blijkt bijvoorbeeld uit haar recente leidraad voor de beleidsplannen van (kandidaat-)lokale omroepen, waarin staat dat de informatiepositie van het pbo onderdeel moet zijn van die plannen.⁵³

⁵² Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36.917, B, art. 2.87m, lid 2, onderdeel c.

⁵³ Leidraad Meerjarenbeleidsplan en Meerjarenbegroting 2028-2032, NLPO, augustus 2026.

Het pbo controleert jaarlijks de inhoud van de uitgezonden programma's en beoordeelt of het door hen vastgestelde beleid voor het media-aanbod door de hoofdredactie is uitgevoerd en evenwichtig is geweest. Wanneer het pbo concludeert dat het media-aanbod onvoldoende aansluit bij het beleid of bij het verzorgingsgebied, kan het pbo dit binnen de organisatie van de lokale publieke omroep agenderen. De bevindingen van het pbo kunnen informatief zijn voor het Commissariaat bij het houden van toezicht op de publieke media-opdracht.

De NLPO ondersteunt de pbo's voorts met modelreglementen, opleidingen en toolkits om te zorgen dat ze een volwaardige, onafhankelijke en kritische gesprekspartner zijn voor de hoofdredactie en het bestuur van de omroep.

Lokale publieke omroepen voeren tevens in het tweede jaar van hun aanwijzing verplicht een zelfevaluatie uit. Daarmee toetsen de omroepen hoe zij uitvoering hebben gegeven aan de publieke mediaopdracht op lokaal niveau, zoals beschreven in hun beleidsplannen. In de evaluaties kan uitdrukkelijk worden ingegaan op de lokale zichtbaarheid, bijvoorbeeld wanneer hiertoe signalen zijn ontvangen vanuit het pbo of andere betrokkenen. De lokale publieke omroepen rapporteren de zelfevaluaties aan de NLPO, die als daar aanleiding voor is een nadere, onafhankelijke evaluatie kan laten verrichten. Een signaal van het pbo kan zo'n aanleiding vormen.

Al met al is de regering van mening dat het wetsvoorstel de juiste randvoorwaarden biedt voor een stevig en onafhankelijk pbo in het nieuwe stelsel. De regering heeft er vertrouwen in dat het wetsvoorstel pbo's in staat stelt effectief aan de slag te gaan, en kan beschikken over de benodigde informatie. Mocht dat het niet het geval zijn, dan verwacht de regering dat de NLPO hier vanuit haar nieuwe wettelijke taak een bemiddelende rol in kan spelen.

Hoe garandeert de regering dat de NLPO een representatief bestuur ('governance') krijgt, inclusief politieke voorkeuren en vertegenwoordiging van het platteland en regio's?

Voor de benoemings-, schorsings- en ontslagprocedure van de raad van toezicht en het bestuur van de NLPO is aangesloten bij de procedures voor de RPO in de Mediawet 2008, die sinds 2021 gelden.⁵⁴ Die procedures zijn gebaseerd op de adviezen uit de verkenning die in 2016-2017 is uitgevoerd naar de benoemings-, schorsings- en ontslagprocedures van bestuurders en toezichthouders bij publieke mediaorganisaties.⁵⁵ Belangrijk uitgangspunt daarbij was de grondwettelijke bescherming van media, die met zich meebrengt dat de overheid afstand behoudt tot het publieke mediabestel. Dat leidde er destijds toe dat de benoemings-, schorsings- en ontslagprocedures in het publieke mediabestel op meer afstand van de minister kwamen. Ditzelfde uitgangspunt wordt nu gehanteerd voor de NLPO.

Dat betekent voor de NLPO het volgende. Leden van de raad van toezicht worden op voordracht van de Minister van OCW bij koninklijk besluit benoemd, geschorst en ontslagen. Bij een vacature stelt de raad van toezicht profielschetsen op voor de vacature en voor de raad als geheel. Het bestuur van de NLPO en het college van omroepen worden in de gelegenheid gesteld binnen een redelijke termijn zienswijzen te geven. Voor de selectie van kandidaten stelt de raad van toezicht een onafhankelijke benoemingsadviescommissie in. De benoemingsadviescommissie adviseert de raad van toezicht, die vervolgens een zwaarwegend advies uitbrengt aan de Minister van OCW. De Minister doet vanuit zijn verantwoordelijkheid voor het publieke mediabestel een marginale toets op

⁵⁴ Stb. 2021, 88.

⁵⁵ Advies Verkenning benoemingen, bijlage bij: Kamerstukken I 2016/17, 34.264, nr. Y.

het advies, voordat hij de kandidaat voordraagt voor benoeming bij koninklijk besluit. De marginale toets betekent dat alleen van het advies wordt afgeweken bij strijdigheid met de wet, het niet naleven van de eisen van zorgvuldigheid, of andere zwaarwegende belangen. Ingeval de Minister afwijkt, dient dit schriftelijk gemotiveerd te worden en wordt de Tweede Kamer hierover geïnformeerd.

Leden van het bestuur van de NLPO worden benoemd, geschorst en ontslagen door de raad van toezicht, zonder tussenkomst van de Minister van OCW.

Waaruit blijkt dat de NLPO geen openbaar gezag uitoefent?

De regering heeft ervoor gekozen de NLPO geen openbaar gezag te geven. Zij wordt vormgegeven als rechtspersoon met wettelijke taak, zoals beschreven in paragraaf 2.4 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel. Dit past volgens de regering bij wat er nodig is in het lokale publieke bestel. De NLPO wordt dus expliciet niet belast met bevoegdheden die leiden tot het uitoefenen van openbaar gezag, zoals het nemen van bestuursrechtelijke besluiten of het vaststellen van bindende regels. Daaruit blijkt dat de NLPO geen openbaar gezag uitoefent. Dit is ook bevestigd door de Algemene Rekenkamer en de Afdeling advisering van de Raad van State.

Het Parlement kan geen (directe) democratische controle uitoefenen op het Commissariaat voor de Media, wel op de regering. Waarom is er toch voor gekozen om het Commissariaat voor de Media lokale publieke omroepen aan te laten wijzen, en niet de minister?

De regering constateert dat in het mediabestel de onafhankelijkheid van de media ten opzichte van de politiek en overheid van oudsher een belangrijk gegeven is. De vraag welke instelling de publieke mediaopdracht op lokaal niveau in een bepaald verzorgingsgebied mag uitvoeren, raakt direct aan die onafhankelijkheid. Daarom is en blijft deze bevoegdheid tot het aanwijzen van een lokale omroep bij het Commissariaat belegd, als onafhankelijk toezichthouder en zelfstandig bestuursorgaan op afstand van de Minister.

Waarom denkt de regering dat deze wetswijziging daadwerkelijk zal leiden tot versterking van de publieke functies die de regionale en lokale omroepen uitoefenen? Wanneer wil zij dat evalueren en met welke vraagstelling, deelvragen en bronnen?

In hoofdstuk 2.1 van de memorie van toelichting van het wetsvoorstel licht de regering toe dat uit meerdere rapporten en onderzoeken blijkt dat de lokale publieke omroepen onvoldoende in staat zijn hun functies naar behoren uit te voeren. De verschillende adviezen die hierover aan de regering zijn uitgebracht behandelen de problematiek uitgebreid en komen, vrij unaniem, tot de conclusie: kom tot schaalvergroting met minder omroepen die een groter gebied bestrijken, hevel de verantwoordelijkheid voor de bekostiging over van gemeenten naar het Rijk en verhoog het totaalbudget. Met dit wetsvoorstel geeft de regering gehoor aan die adviezen. En beoogt zo te bereiken dat inwoners in Nederland, waar ze ook wonen, via hun lokale publieke omroep toegang hebben tot betrouwbare, onafhankelijke informatie over hun omgeving en lokale bestuur. De regering is ervan overtuigd dat het pakket als geheel het fundament van de lokale publieke omroepen fors gaat verstevigen.

Als toegelicht in hoofdstuk 8 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is de regering voornemens om de stelselwijziging in ieder geval op drie onderdelen te evalueren, middels een onafhankelijk synthese-onderzoek (waarbij de exacte onderzoeksvragen en deelvragen nader te bepalen zijn):

- 1) de financiële gezondheid van de lokale publieke omroepen;
- 2) het bereik en waardering van de lokale publieke omroepen; en
- 3) de rol die de lokale publieke omroepen spelen in de hoeveelheid en het type lokaal nieuws in Nederlandse gemeenten.

Conform de motie-Ceder zal de regering bij deze evaluatie ook aandacht besteden aan de worteling in de gemeenschap, ruimte voor lokale redacties, behoud van bestaande netwerken en de betrokkenheid van vrijwilligers.⁵⁶

Ten aanzien van het eerste onderdeel wil de regering bereiken dat de financiële gezondheid en stabiliteit van de lokale publieke omroepen verbetert ten opzichte van de huidige situatie. Dat wil zeggen dat er in de toekomst zo min mogelijk lokale publieke omroepen zouden moeten zijn die naar het oordeel van het Commissariaat financieel ongezond zijn. De huidige en toekomstige evaluaties van het Commissariaat bieden de noodzakelijke gegevens en indicatoren om te kunnen beoordelen in hoeverre de financiële gezondheid en stabiliteit van de lokale omroepen verbeterd is ten opzichte van de huidige situatie.

Voor het tweede onderdeel, het evalueren van bereik en waardering van de lokale publieke omroepen, zal gebruik worden gemaakt van jaarlijks bereiks- en waarderingsonderzoek dat de NLPO voornemens is op te zetten voor de lokale publieke omroep. Het streven is daarbij om het bereik van en waardering voor de lokale publieke omroepen te laten stijgen vanaf de start van het nieuwe stelsel per 2028. Het bereik onder inwoners en waardering van inwoners zullen hierbij als concrete indicatoren gebruikt worden.

Het derde onderdeel betreft de rol die de lokale publieke omroepen spelen in de hoeveelheid en het type lokaal nieuws in Nederlandse gemeenten. Bij dit onderdeel zal een grootschalig onderzoek van het Commissariaat en het SvdJ naar het aanbod van lokaal nieuws naar verwachting een grote rol spelen.⁵⁷ Zij gaan in kaart brengen hoeveel en welk lokaal nieuws er in de Nederlandse gemeenten aanwezig is en welke partijen dit verspreiden (zowel publieke als private partijen). Ook gaan zij onderzoeken in hoeverre dit kwalitatief hoogwaardig nieuws betreft. De eerste resultaten van dit onderzoek worden in 2027 verwacht (vlak voor de start van het nieuwe stelsel), en het SvdJ en het Commissariaat zijn voornemens dit periodiek te herhalen, ook na de start van het nieuwe stelsel.

De regering kiest ervoor om het stelsel binnen zeven jaar na inwerkingtreding van de wet te evalueren. Voor deze termijn is gekozen omdat eerst een overgangperiode van ongeveer één tot anderhalf jaar nodig is ter voorbereiding van de start van het nieuwe stelsel. Na de overgangperiode begint de eerste vijfjarige concessiebeleidsplan- en aanwijzingsperiode. Een evaluatie na zeven jaar maakt het daarmee mogelijk om het nieuwe stelsel over een volledige eerste periode te beoordelen.

Welke maatregelen neemt de regering om te garanderen dat de bijzondere persoonsgegevens van vertegenwoordigers van maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen bij een regionale of lokale publieke omroep worden beschermd?

De regering acht het van groot belang dat de bijzondere persoonsgegevens van betrokkenen op zorgvuldige wijze verwerkt en beschermd worden. Daarom heeft zij in het conceptbesluit tot

⁵⁶ Kamerstukken II, 2025/26, 36 917, nr. 30.

⁵⁷ Kamerstukken II 2024/25, 32.827, nr. 326.

wijziging van het Mediabesluit 2008, dat in augustus van dit jaar een dictum A van de Raad van State heeft ontvangen, maatregelen genomen om deze bescherming te borgen. Zo mogen de gemeenteraden en het Commissariaat bijzondere persoonsgegevens niet verwerken voor een ander doel dan in het kader van de aanwijzingsprocedure en mogen zij de bijzondere persoonsgegevens niet langer bewaren dan noodzakelijk. Ook mogen de bijzondere persoonsgegevens niet met derden worden gedeeld, onafhankelijk van welk doel hiermee wordt gediend. Op die wijze beoogt de regering de bijzondere persoonsgegevens van betrokkenen te beschermen.

Het wetsvoorstel voorziet in een evaluatie van de wet binnen zeven jaar na inwerkingtreding. Waarom heeft de regering gekozen voor zeven jaar, en niet voor vijf, zoals ook wel gebruikelijk is. Is de regering bereid, gezien het belang van de omroepen voor regionale en andere gemeenschappen, de maatschappelijke en culturele effecten van de wetwijziging al na drie en een half jaar na invoering tenminste op hoofdlijnen te laten evalueren?

De regering kiest ervoor om het stelsel binnen zeven jaar na inwerkingtreding van de wet te evalueren. Voor deze termijn is gekozen omdat eerst een overgangsperiode van ongeveer één tot anderhalf jaar nodig is ter voorbereiding van de start van het nieuwe stelsel. Na de overgangsperiode begint de eerste vijfjarige concessiebeleidsplan- en aanwijzingsperiode voor de NLPO en lokale publieke omroepen. Een evaluatie na zeven jaar maakt het daarmee mogelijk om het nieuwe stelsel over een volledige eerste periode te beoordelen. Een evaluatie na drie of vier jaar zou vooral de overgang en aanloop meten en in mindere mate de werking van het stelsel.

De regering benadrukt dat zij ook tijdens de eerste vijfjaarlijkse aanwijzingsperiode vanaf 2028 voldoende mogelijkheden ziet om bij te sturen indien nodig. Lokale publieke omroepen dienen in het tweede jaar van hun aanwijzing een zelfevaluatie uit te voeren. Daarmee toetsen zij hoe zij uitvoering hebben gegeven aan de publieke mediaopdracht op lokaal niveau, zoals beschreven in hun beleidsplannen. Het Commissariaat houdt hier toezicht op. Signalen uit zelfevaluaties kunnen worden vertaald in concrete verbeterpunten en maatregelen voor de omroep. De opvolging daarvan komt terug in de reguliere planning, uitvoering en verantwoording van de omroep, zodat zichtbaar wordt welke signalen zijn opgepakt en tot welke aanpassingen dit heeft geleid.

Ook de NLPO kan hierin een rol vervullen. Zij kan signalen uit zelfevaluaties benutten bij begeleiding, kennisdeling, handreikingen, opleidingen en de inzet van kwartiermakers of coaches. Ook kunnen signalen uit zelfevaluaties aanleiding vormen voor de NLPO om een onafhankelijke evaluatie te laten verrichten, waaruit concrete aanbevelingen volgen ten behoeve van de uitvoering van de publieke mediaopdracht. Het Commissariaat houdt toezicht op de naleving door de NLPO van de voorschriften voor de inrichting van deze onafhankelijke evaluatie.

Hoe garandeert de regering dat bestuurders en leden van de raad van toezicht van de regionale en lokale omroepen substantieel lager worden bezoldigd dan de norm in de Wet normering topinkomens?

Met het wetsvoorstel wordt gestreefd naar consistentie bij de bestuurlijk-juridische inrichting van de nieuwe lokale publieke omroepen in het publieke mediabestel. Een inpassing in de systematiek van de Wet normering topinkomens (WNT), waarin nu al de landelijke en de regionale publieke omroepen, de NPO en de RPO zijn ondergebracht, sluit daarbij aan.

Met het oog daarop is de regering voornemens om de lokale publieke omroepen en de NLPO onder de toepassing van de Regeling normering topinkomens OCW-sectoren te brengen, zodat zij, net als

de landelijke en regionale publieke omroepen nu al, moeten voldoen aan (verlaagde) sectorspecifieke bezoldigingsnormen voor de media-instellingen. Meer concreet is de regering voornemens om voor de lokale publieke omroepen een nieuwe klasse onder de huidige laagste klasse toe te voegen in artikel 5e van de Regeling normering topinkomens OCW-sectoren. Hiermee geeft de regering uitvoering aan de motie-Mohandis, die de regering verzoekt substantieel lagere bezoldigingsmaxima vast te stellen dan het algemene maximum van de WNT.⁵⁸

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de fractie van de VVD hebben met belangstelling kennisgenomen van het onderhavige wetsvoorstel. Deze leden onderschrijven het belang van sterke lokale publieke omroepen en stellen daarover enkele vragen.

Hoe worden verzorgingsgebieden met dit wetsvoorstel in staat gesteld om de lokale herkenbaarheid op hetzelfde niveau te houden of zelfs te verbeteren?

Welke concrete waarborgen zijn er dat alle kernen binnen een verzorgingsgebied voldoende journalistieke aandacht krijgen?

De regering is het met de leden van de VVD-fractie eens dat alle kernen binnen een verzorgingsgebied voldoende journalistieke aandacht moeten krijgen. Kijkers en luisteraars moeten zich kunnen herkennen in het media-aanbod en de onderwerpen die daarin aan bod komen.

Lokale worteling heeft daarom in de aanwijzingsprocedure een nadrukkelijke plek gekregen. Het beleidsplan van lokale omroepen moet conform het voorgestelde artikel 2.87n, eerste lid, bijzondere aandacht hebben voor de journalistieke inhoud in iedere gemeente van het lokale verzorgingsgebied. Kandidaat-omroepen moeten daarnaast in de aanwijzingsprocedure opnemen hoe ze de geografische en sociaal-culturele verscheidenheid in het lokale verzorgingsgebied willen gaan bedienen, en hoe het media-aanbod vindbaar en zichtbaar zal zijn. Gemeenteraden worden vervolgens gevraagd te adviseren over de criteria die raken aan lokale worteling en herkenbaarheid, zoals de representativiteit van het pbo, het bedienen van de geografische en sociaal-culturele verscheidenheid in het verzorgingsgebied, vindbaarheid en zichtbaarheid van het media-aanbod en de voornemens en afspraken over de inzet van vrijwilligers en samenwerking met partners in het lokale verzorgingsgebied.⁵⁹

Het pbo heeft bovendien tot taak om de representativiteit van het lokale verzorgingsgebied te laten doorklinken in het beleid ten aanzien van het media-aanbod. Met het aangenomen amendement-Mohandis c.s. wordt geregeld dat er vanuit elke gemeente binnen het lokale verzorgingsgebied een vertegenwoordiger binnen het pbo is.⁶⁰ Hiermee wordt bewerkstelligd dat recht wordt gedaan aan de geografische en maatschappelijke verscheidenheid binnen een verzorgingsgebied.

Ten slotte blijft programmatisch differentiëren mogelijk in het nieuwe stelsel. Het wetsvoorstel regelt dat een lokale omroep één organisatie vormt voor het verzorgingsgebied als geheel, terwijl het media-aanbod daarbinnen programmatisch kan worden toegespitst op afzonderlijke gemeenten of doelgroepen. Op die manier wordt de herkenbaarheid van het media-aanbod geborgd.

⁵⁸ Kamerstukken II, 2025/26, 36.917, nr. 32.

⁵⁹ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36.917, B, art. 2.87m tot en met 2.87o.

⁶⁰ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36.917, B, art. 2.87m, lid 2, onderdeel c.

Hoe voorkomt de regering dat vrijwilligers door de schaalvergroting afhaken en daarmee juist waardevolle lokale kennis en betrokkenheid verloren gaan?

De regering meent dat dankzij de stelselherziening een meer professionele lokale publieke omroep straks de vrijwillige inzet binnen haar organisatie nog beter kan faciliteren en ondersteunen. Juist de combinatie van professionele redactievoering en vrijwilligers in dorpen en wijken zorgt ervoor dat hun lokale kennis effectiever kan worden omgezet in media-aanbod. Dat versterkt de lokale betrokkenheid.

Daarnaast moet het beleidsplan van een (kandidaat-)lokale publieke omroep tijdens de aanwijzingsprocedure een beschrijving bevatten van de voornemens en afspraken over de inzet van vrijwilligers en de samenwerking met partners in het lokale verzorgingsgebied. Over dit vereiste adviseert de gemeenteraad.⁶¹

Via opleidingen en het leeraanbod van de NLPO is het mogelijk om vrijwilligers een breed pakket aan trainingen, e-learnings, tutorials en begeleiding te bieden. Lokale publieke omroepen kunnen bovendien door de NLPO worden begeleid in het maken van goede afspraken met vrijwilligers en het faciliteren van goede aansturing en communicatie. Op die manier beoogt de regering de positie van vrijwilligers bij de lokale publieke omroep te borgen.

Hoe wordt geborgd dat de structurele rijksbijdrage daadwerkelijk leidt tot meer en betere lokale journalistiek en niet vooral tot meer overhead en bureaucratie?

De regering is het met de leden van de VVD-fractie eens dat de extra beschikbare middelen zoveel mogelijk ten goede moeten komen aan de verbetering van de journalistieke kwaliteit. Daar is het voorstel ook op gericht.

Ten eerste is het zo dat de middelen verdeeld worden over minder organisaties, van ruim tweehonderd nu tot maximaal tachtig in de nieuwe situatie. Het doel hiervan is het vergroten van organisatorische slagkracht en het voorkomen van versnippering.

Ten tweede krijgt, op grond van het voorgestelde artikel 2.75, derde lid, onderdeel d, de NLPO de taak de doelmatige inzet van de gelden te bevorderen. Het is aan de NLPO om invulling te geven aan deze (nieuwe) taak.

Ten derde gaan de bepalingen over een sobere, doelmatige en evenwichtige inrichting van de bestuurlijke organisatie ook gelden voor de NLPO en de lokale publieke omroepen.⁶² Het Commissariaat houdt hier vervolgens toezicht op.

Met dit geheel beoogt de regering te bewerkstelligen dat de middelen zoveel mogelijk ten goede komen aan de uitvoering van de publieke taak, waarbij tegelijkertijd moet worden opgemerkt dat het onvermijdelijk is dat organisatiekosten onderdeel zullen blijven van de uitgaven van lokale publieke omroepen.

In hoeverre voorziet de regering een risico in het verschil in mediakwaliteit tussen omroepen wanneer gemeenten extra middelen toekennen op de al bestaande rijksbijdrage?

⁶¹ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I* 2025/26, 36.917, B, art. 2.87p, lid 3.

⁶² Mediawet 2008, art. 2.142a, lid 1, onderdeel a.

De regering beoogt met dit wetsvoorstel geen uniformiteit van alle lokale publieke omroepen. Dat zou namelijk geen recht doen aan de verschillen tussen lokale verzorgingsgebieden. De publieke mediaopdracht is weliswaar voor ieder verzorgingsgebied dezelfde, maar de inhoudelijke keuzes en het ambitieniveau worden lokaal bepaald.

Het wetsvoorstel maakt daarom mogelijk dat er in de toekomst zowel sprake is van een stevige journalistieke basis in ieder verzorgingsgebied als dat er ruimte is om als lokale publieke omroep in te blijven spelen op de specifieke lokale context. Het wetsvoorstel creëert daartoe een structurele basisbekostiging vanuit het Rijk met jaarlijkse indexatie en vijfjarige voorspelbaarheid, inclusief de mogelijkheid voor gemeenten om aanvullend bij te dragen.

Het is mogelijk en denkbaar dat omroepen en gemeenten in goed overleg en met extra gemeentelijke middelen het ambitieniveau willen verhogen. Het wetsvoorstel biedt hiervoor de ruimte.

Hoe voorkomt de regering dat de NLPO door haar centrale positie te veel regie krijgt binnen het lokale mediastelsel?

De regering is het met de leden van de VVD-fractie eens dat het juist in het lokale domein essentieel is dat de lokale publieke omroepen de autonomie hebben om de publieke mediaopdracht uit te voeren op een manier die aansluit bij hun specifieke lokale verzorgingsgebied. Tegelijkertijd is een meer gezamenlijke koers noodzakelijk, inclusief de juiste instrumenten om dat te bereiken. De regering heeft de NLPO als samenwerkings- en coördinatieorgaan in het wetsvoorstel zo ingericht dat daar een juiste balans is gevonden.

Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat de regering er niet voor gekozen heeft om de NLPO in te richten als zelfstandig bestuursorgaan met bijbehorend openbaar gezag, bijvoorbeeld in de vorm van regelgevende bevoegdheid, maar als rechtspersoon met een wettelijke taak. Daarnaast is in het wetsvoorstel geregeld dat de raad van toezicht van de NLPO alleen toezicht houdt op de NLPO.⁶³ Dat betekent dat de raad van toezicht van de NLPO toezicht houdt op een zorgvuldige uitvoering van de verschillende taken en algemene gang van zaken bij de NLPO, maar niet op de individuele lokale publieke omroepen. Ook regelt artikel 2.85, tweede lid, van het wetsvoorstel dat de lokale publieke omroepen via het college van omroepen van de NLPO inspraak hebben bij alle besluiten van de NLPO die de instemming behoeven van de raad van toezicht van de NLPO. Dat betreft bijvoorbeeld ook het concessiebeleidsplan. Bovendien regelt de Mediawet 2008 nu al dat lokale publieke omroepen de vorm en inhoud van het door hen verzorgde media-aanbod bepalen en daarvoor verantwoordelijk zijn; dat is nu al zo en dat blijft het geval.⁶⁴

De regering acht al met al dat de NLPO voldoende instrumenten heeft om voor een gezamenlijke koers te zorgen, terwijl de lokale publieke omroepen voldoende ruimte behouden om vanuit hun eigen journalistieke verantwoordelijkheid invulling te geven aan de lokale publieke mediaopdracht in hun verzorgingsgebied.

Kan de regering uiteenzetten hoe de voorgestelde maatregelen in het wetsvoorstel leiden tot een reductie van de administratieve lasten? En in hoeverre zorgt dit wetsvoorstel voor een reductie van de kosten van distributie?

⁶³ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I* 2025/26, 36.917, B, art. 2.79.

⁶⁴ Mediawet 2008, art. 2.88, lid 1.

In de memorie van toelichting zijn de gevolgen voor de regeldruk uiteengezet.⁶⁵ De regeldruk zal in eerste instantie tijdelijk stijgen, omdat partijen moeten wennen aan de nieuwe situatie. Ook moeten partijen, gelet op de hogere bekostiging en de hogere professionaliteit, voldoen aan hogere standaarden.

Tegelijkertijd wordt de regeldruk op verschillende punten structureel verlaagd. Zo wordt de norm voor informatie, cultuur en educatie vervangen door een eenvoudigere norm die beter aansluit bij de verbondenheid van het media-aanbod bij het verzorgingsgebied. Omroepen hoeven daarom de hoeveelheid aan aanbod van informatieve, culturele of educatieve aard niet langer bij te houden, wat een aanzienlijke lastenverlichting oplevert.

Ook krijgt de NLPO een wettelijke rol bij het aanbieden van collectieve diensten voor, bijvoorbeeld, de distributie door en de jaarverantwoording van omroepen. Voorbeelden van collectieve distributievoorzieningen zijn de MediaHub, waarmee lokale publieke omroepen in één keer de distributie van hun radio- en televisiekanalen naar alle Nederlandse pakketaanbieders kunnen regelen, of de infrastructuur voor DAB+.⁶⁶ Voorbeelden van collectieve voorzieningen rond de jaarverantwoording zijn gestandaardiseerde verantwoordingsmodellen en collectieve afspraken met accountantskantoren. Dankzij dit soort voorzieningen zullen de kosten voor de distributie en verantwoording naar verwachting dalen.

Hoe voorkomt de regering dat sterkere publieke financiering leidt tot verdringing van commerciële lokale media?

Lokale publieke omroepen zijn reeds verplicht om alle inkomsten te besteden aan de uitvoering van de publieke mediaopdracht.⁶⁷ Deze verplichting verandert niet in het nieuwe bestel. De lokale publieke omroepen leggen jaarlijks verantwoording af over de besteding van de door hun ontvangen bekostiging. Het Commissariaat houdt op basis hiervan toezicht op de rechtmatige besteding van deze bekostiging. Gelden die in strijd met de Mediawet 2008 zijn besteed of gereserveerd, worden teruggevorderd door het Commissariaat. Bovendien zijn lokale publieke omroepen gebonden aan een strenger regime ten aanzien van bijvoorbeeld reclame of sponsoring dan geldt voor commerciële lokale media. Op die manier worden eventuele marktverstorende of verdringende effecten beperkt.

De regering is overigens van mening dat commerciële lokale media een belangrijke functie vervullen in het lokale medialandschap. De lokale huis-aan-huiskranten, lokale nieuwswebsites en regionale dagbladen zijn erg belangrijk voor het informeren van een groot publiek. De regering blijft zich inzetten voor een goede positie voor private lokale media, zoals bijvoorbeeld in 2024 aan de Kamer is medegedeeld.⁶⁸

Wanneer is deze wet voor de regering geslaagd? Welke concrete, meetbare criteria worden gebruikt voor journalistieke kwaliteit, lokaal bereik, lokale verankering, vrijwilligers en doelmatigheid? In hoeverre worden deze criteria ook gehanteerd bij het (eventueel) herzien van het aantal van 80 verzorgingsgebieden na tien jaar?

Dit wetsvoorstel is voor de regering geslaagd als in de toekomst inwoners in Nederland, waar ze ook wonen, via de lokale publieke omroep toegang hebben tot betrouwbare, onafhankelijke informatie

⁶⁵ Kamerstukken II, 2025-26, 36917, nr. 3.

⁶⁶ Zie artikel 6.13, derde lid, onder d en e, en vierde lid, onder c en d, van de Mediawet 2008.

⁶⁷ Mediawet 2008, art. 2.135.

⁶⁸ Kamerstukken II, 2024/25, 32.827, nr. 326.

over hun omgeving en lokale bestuur, zodat zij weten wat er speelt in hun directe omgeving en mee kunnen blijven doen.

Om te evalueren in hoeverre dit is gelukt, voorziet het wetsvoorstel in een evaluatiebepaling. Als toegelicht in hoofdstuk 8 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is de regering voornemens om de stelselwijziging in ieder geval op drie onderdelen te evalueren, middels een onafhankelijk synthese-onderzoek:

- 1) de financiële gezondheid van de lokale publieke omroepen;
- 2) het bereik en waardering van de lokale publieke omroepen; en
- 3) de rol die de lokale publieke omroepen spelen in de hoeveelheid en het type lokaal nieuws in Nederlandse gemeenten.

Conform de motie-Ceder zal de regering bij deze evaluatie ook aandacht besteden aan de worteling in de gemeenschap, ruimte voor lokale redacties, behoud van bestaande netwerken en de betrokkenheid van vrijwilligers.⁶⁹

Voor wat betreft het eventueel herzien van het maximumaantal verzorgingsgebieden wijs ik op het amendement van de leden van de Tweede Kamer Ceder en Mohandis dat regelt dat het maximumaantal verzorgingsgebieden eenmaal per concessieperiode van tien jaar kan worden gewijzigd, voor het eerst voorafgaand aan de concessieperiode die vanaf 2038 start.⁷⁰

De regering acht het van belang dat een eventuele wijziging van het maximumaantal verzorgingsgebieden plaatsvindt na een zorgvuldig doorlopen proces in de sector. Het ligt voor de hand om daarbij weer het proces te volgen zoals dat begin 2025 is doorlopen onder regie van de NLPO, en met betrokkenheid van gemeenten en lokale publieke omroepen. Tijdens dit proces golden de wettelijke criteria voor lokale verzorgingsgebieden uit het wetsvoorstel⁷¹ als uitgangspunt:

- gemeenten in een lokaal verzorgingsgebied zijn onderling nabijgelegen;
- een lokaal verzorgingsgebied is wat betreft de oppervlakte of het aantal inwoners aanmerkelijk kleiner dan de provincie of elk van de provincies waarmee het lokale verzorgingsgebied grondgebied deelt; en
- een lokaal verzorgingsgebied is zoveel mogelijk een gebied dat een kenbare identiteit heeft of waarbinnen het algemene leefpatroon van de inwoners zich in belangrijke mate afspeelt.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de fractie van D66 hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel tot wijziging van de Mediawet 2008 in verband met de versterking van de publieke mediaopdracht op lokaal niveau.

Deze leden onderschrijven het belang van een sterke, onafhankelijke en toekomstbestendige lokale publieke omroep. Juist in een tijd waarin het vertrouwen in instituties onder druk staat, desinformatie zich snel verspreidt en de afstand tussen inwoners en politiek soms groot wordt ervaren, is goede lokale journalistiek van grote waarde. Een goed functionerende lokale publieke

⁶⁹ Kamerstukken II, 2025/26, 36.917, nr. 30.

⁷⁰ Kamerstukken II 2025/26, 36.917, nr. 21.

⁷¹ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36.917, B, art. 2.87h.

omroep informeert inwoners over wat er in hun directe leefomgeving en in het lokale bestuur gebeurt en draagt daarmee bij aan het publieke debat en de lokale democratie.

De leden van de D66-fractie waarderen dan ook de inzet van de regering om het lokale publieke mediabestel structureel te versterken. De overgang naar structurele rijksbekostiging, schaalvergroting en versterking van samenwerking en professionalisering zien zij als belangrijke stappen om de lokale publieke omroep toekomstbestendiger te maken. Ook de keuze om de bekostiging op afstand van gemeenten te organiseren kan bijdragen aan de journalistieke onafhankelijkheid van lokale publieke media. Deze leden hebben nog enkele vragen over de verdere uitwerking en de wijze waarop de doelstellingen van het wetsvoorstel duurzaam kunnen worden geborgd.

Allereerst constateren de leden van de D66-fractie dat de NLPO in het nieuwe bestel een belangrijke en deels nieuwe wettelijke positie krijgt. De NLPO wordt het samenwerkings- en coördinatieorgaan voor de lokale publieke omroepen, ontvangt een concessie voor tien jaar, stelt iedere vijf jaar een concessiebeleidsplan op en krijgt daarnaast een adviserende rol bij de aanwijzing van lokale publieke omroepen.⁷² Deze leden begrijpen de gedachte achter deze inrichting. Een sterker en professioneler lokaal mediabestel vraagt ook om een organisatie die samenwerking, kennisdeling en ontwikkeling op landelijk niveau kan ondersteunen. Tegelijkertijd vinden zij het van belang dat de verschillende verantwoordelijkheden binnen het bestel helder van elkaar zijn te onderscheiden. Kan de regering toelichten welke waarborgen zijn getroffen om de verschillende rollen van de NLPO zorgvuldig van elkaar te scheiden? Hoe wordt bijvoorbeeld voorkomen dat de adviserende rol bij de aanwijzing van lokale publieke omroepen moeilijk te verenigen raakt met de bredere coördinerende en ondersteunende rol van de NLPO? Welke checks-and-balances acht de regering hierbij van belang?

De regering beoogt met het wetsvoorstel een forse versterking te bereiken van de lokale publieke omroepen. Daar is een gezamenlijke koers voor nodig, inclusief coördinatie om die koers te bewaken en samenwerking en doelmatigheid te bevorderen. Die gezamenlijkheid is er nu nog onvoldoende.⁷³ De regering regelt daarom dat de NLPO de benodigde rol en taken krijgt om dat waar te kunnen maken. De adviesrol van de NLPO en de bijbehorende set criteria binnen de aanwijzingsprocedure zijn daar in de ogen van de regering een passend onderdeel van. Zo wordt bevorderd dat de beleidsplannen van lokale omroepen aansluiten op de gezamenlijke koers die door de NLPO is uitgezet. Het is vervolgens aan het Commissariaat om binnen de aanwijzingsprocedure te beoordelen of de adviezen van de NLPO (en de gemeenteraad) deugdelijk zijn en zorgvuldig tot stand zijn gekomen. De regering is, met het oog op bovenstaande, van mening dat de adviesrol goed verenigbaar is met de wettelijke rol van de NLPO als samenwerkings- en coördinatieorgaan.

Daarnaast zijn er in algemene zin een aantal *checks-and-balances*. De raad van toezicht van de NLPO houdt toezicht op de zorgvuldige uitvoering van de verschillende taken en algemene gang van zaken bij de NLPO. De NLPO verschaft de Minister desgevraagd inlichtingen en zendt hem jaarlijks een bestuursverslag. De Minister heeft instemmingsrecht bij wijziging van de statuten van de NLPO. En in het uiterste geval heeft het Commissariaat de bevoegdheid om aan de NLPO een aanwijzing te geven als sprake is van wanbeheer of als deugdelijke bedrijfsprocessen of administratie onvoldoende gewaarborgd zijn.

⁷² Kamerstukken II 2025/26, 36.917, nr. 3, p. 1.

⁷³ Raad voor het Openbaar Bestuur en Raad voor Cultuur (2020) *Lokale media: Niet te Missen*, p. 36–37.

Daarnaast constateren de leden van de D66-fractie dat het Commissariaat voor de Media in het nieuwe bestel een belangrijke rol krijgt bij aanwijzing, bekostiging en toezicht. Kan de regering nader toelichten hoe de verantwoordelijkheden van het Commissariaat en de NLPO zich tot elkaar verhouden? Welke mechanismen bestaan er om te voorkomen dat onduidelijkheid ontstaat over verantwoordelijkheden, sturing en toezicht?

De regering is het met de leden van de D66-fractie eens dat er duidelijkheid moet zijn over de rollen en verantwoordelijkheden van het Commissariaat en de NLPO binnen het lokale publieke mediabestel. Met het oog daarop is in artikel 2.79 van het wetsvoorstel geregeld dat de raad van toezicht van de NLPO alleen toezicht houdt op de NLPO, en niet op de uitvoering van de publieke mediaopdracht op lokaal niveau in bredere zin. Dat betekent dat de raad van toezicht van de NLPO toezicht houdt op een zorgvuldige uitvoering van de verschillende taken en algemene gang van zaken bij de NLPO, maar niet op de individuele lokale publieke omroepen. Het toezicht op de uitvoering van de publieke mediaopdracht op lokaal niveau door de individuele lokale publieke omroepen is uitdrukkelijk de verantwoordelijkheid van het Commissariaat, zoals toegelicht in hoofdstuk 2.7 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel.

Daarnaast is de regering in overleg met de NLPO en het Commissariaat om de rollen en verantwoordelijkheden van deze partijen binnen het stelsel verder te expliciteren. Dit moet tot twee resultaten leiden. Het betreft ten eerste nadere afspraken over (de organisatie van) het toezicht op de NLPO. De regering is voornemens om die afspraken in 2027 vast te leggen, in afstemming met in ieder geval het Commissariaat en de NLPO. Het betreft ten tweede een zogeheten “toezichtsarrangement” voor het toezicht van het Commissariaat op de lokale publieke omroepen. De regering is van mening dat het primair aan het Commissariaat als onafhankelijk toezichthouder is om een dergelijk toezichtsarrangement op te stellen. Wel is de regering voornemens om, met inachtneming van ieders rollen en verantwoordelijkheden, met het Commissariaat in gesprek te gaan om te bevorderen dat een dergelijk toezichtsarrangement er is voor de voorziene start van het nieuwe stelsel per 1 januari 2028. En dat de NLPO wordt betrokken bij de totstandkoming ervan, zodat zij goed op de hoogte is van de inhoud van het arrangement.

Daarnaast vragen deze leden aandacht voor de positie van het pbo. Het pbo krijgt binnen het nieuwe bestel een belangrijke rol bij het bepalen van het media-aanbodbeleid en het toetsen van de uitvoering daarvan. Deze leden achten het van belang dat het pbo deze verantwoordelijkheid ook daadwerkelijk onafhankelijk kan uitoefenen. Kan de regering toelichten welke waarborgen hiervoor gelden? Kunnen pbo's hun eigen reglement, agenda en vergaderwijze zelfstandig vaststellen en beschikken zij over voldoende ruimte om zonder aanwezigheid van directie, Raad van Toezicht of hoofdredactie te beraadslagen? Hoe wordt daarnaast gewaarborgd dat een pbo tijdig over volledige en controleerbare informatie beschikt om zijn wettelijke taak daadwerkelijk te kunnen uitvoeren?

De regering hecht veel waarde aan de positie en rol van het pbo. De positie van het pbo wordt daarom verstevigd in het wetsvoorstel. Het pbo moet een afspiegeling zijn van de maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen binnen de gehele streek. Bovendien regelt het wetsvoorstel dat er in het pbo vanuit elke gemeente minimaal een lid deelneemt die die gemeente vertegenwoordigt.⁷⁴ De gemeenten adviseren hierover tijdens de aanwijzingsprocedure. Daarnaast bepaalt het wetsvoorstel dat het pbo een afzonderlijk orgaan van de instelling is en dat het bestaat uit ten minste vijf leden, onder wie de voorzitter. Afzonderlijk orgaan betekent bijvoorbeeld dat het bestuur van de omroep niet (ook) kan functioneren als pbo.

⁷⁴ Voorgesteld artikel 2.87m, tweede lid, onderdeel c.

Het wetsvoorstel regelt ook dat het pbo zelf zijn eigen reglement en vergaderwijze vaststelt. Andere organen van de omroep hebben daar geen zeggenschap in. Ook de data en inhoud van vergaderingen van het pbo worden door het pbo zelf bepaald. Bestuursleden of de hoofdredactie kunnen, wanneer dat in het reglement van het pbo is opgenomen, vergaderingen bijwonen. Zij hebben echter geen stemrecht in de pbo-vergadering en spelen geen rol bij het bepalen van de agenda. De wettelijke positie van het pbo zorgt ervoor dat zij over voldoende informatie kan beschikken voor de uitvoering van haar taken. Ook de NLPO onderschrijft het belang hiervan. Dat blijkt bijvoorbeeld uit haar recente leidraad voor de beleidsplannen van (kandidaat-)lokale omroepen, waarin staat dat de informatiepositie van het pbo onderdeel moet zijn van die plannen.⁷⁵

En de NLPO ondersteunt de pbo's met modelreglementen, opleidingen en toolkits om te zorgen dat ze een volwaardige, onafhankelijke en kritische gesprekspartner zijn voor de hoofdredactie en het bestuur van de omroep.

Het pbo controleert jaarlijks de inhoud van de uitgezonden programma's en beoordeelt of het door hen vastgestelde beleid voor het media-aanbod door de hoofdredactie is uitgevoerd en evenwichtig is geweest. Wanneer het pbo concludeert dat het media-aanbod onvoldoende aansluit bij het beleid of bij het verzorgingsgebied, kan het pbo dit binnen de organisatie van de lokale publieke omroep agenderen. De bevindingen van het pbo kunnen informatief zijn voor het Commissariaat bij het houden van toezicht op de publieke media-opdracht.

Lokale publieke omroepen voeren tevens in het tweede jaar van hun aanwijzing verplicht een zelfevaluatie uit. Daarmee toetsen de omroepen hoe zij uitvoering hebben gegeven aan de publieke mediaopdracht op lokaal niveau, zoals beschreven in hun beleidsplannen. In de evaluaties kan uitdrukkelijk worden ingegaan op de lokale zichtbaarheid, bijvoorbeeld wanneer hiertoe signalen zijn ontvangen vanuit het pbo of andere betrokkenen. De lokale publieke omroepen rapporteren de zelfevaluaties aan de NLPO, die als daar aanleiding voor is een nadere, onafhankelijke evaluatie kan laten verrichten. Een signaal van het pbo kan zo'n aanleiding vormen.

Al met al is de regering van mening dat het wetsvoorstel de juiste randvoorwaarden biedt voor een stevig en onafhankelijk pbo in het nieuwe stelsel. De regering heeft er vertrouwen in dat het wetsvoorstel pbo's in staat stelt effectief aan de slag te gaan, en kan beschikken over de benodigde informatie. Mocht dat het niet het geval zijn, dan verwacht de regering dat de NLPO hier vanuit haar nieuwe wettelijke taak een bemiddelende rol in kan spelen.

Ook onderschrijven de leden van de D66-fractie de keuze om de financiering van lokale publieke omroepen niet langer via gemeenten te laten verlopen. Zij zien dit als een belangrijke stap om de onafhankelijkheid van lokale journalistiek verder te versterken. Tegelijkertijd blijft het van belang dat de redactionele autonomie van afzonderlijke lokale publieke omroepen binnen het nieuwe bestel onverkort uitgangspunt is. Deze leden vragen de regering daarom hoe zij de verhouding ziet tussen de landelijke organisatie van het bestel en de journalistieke zelfstandigheid van afzonderlijke omroepen. Welke waarborgen zijn er om te voorkomen dat keuzes op het gebied van financiering, ondersteuning, kwaliteitsontwikkeling of samenwerking indirect invloed krijgen op de redactionele keuzes van lokale publieke omroepen? Kan de regering bevestigen dat lokale publieke omroepen voldoende ruimte behouden om vanuit hun eigen journalistieke verantwoordelijkheid invulling te geven aan de lokale publieke mediaopdracht?

⁷⁵ Leidraad Meerjarenbeleidsplan en Meerjarenbegroting 2028-2032, NLPO, augustus 2026.

De regering onderschrijft de belangen die de leden van de D66-fractie noemen. Juist in het lokale domein is het essentieel dat de lokale publieke omroepen de autonomie hebben om de publieke mediaopdracht uit te voeren op een manier die aansluit bij hun specifieke lokale verzorgingsgebied. Tegelijkertijd is een meer gezamenlijke koers noodzakelijk. De regering heeft de NLPO als samenwerkings- en coördinatieorgaan in het wetsvoorstel zo ingericht dat daar een juiste balans is gevonden.

Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat de regering er niet voor gekozen heeft om de NLPO in te richten als zelfstandig bestuursorgaan met bijbehorend openbaar gezag, bijvoorbeeld in de vorm van regelgevende bevoegdheid, maar als rechtspersoon met een wettelijke taak. Daarnaast is in het wetsvoorstel geregeld dat de raad van toezicht van de NLPO alleen toezicht houdt op de NLPO.⁷⁶ Dat betekent dat de raad van toezicht van de NLPO toezicht houdt op een zorgvuldige uitvoering van de verschillende taken en algemene gang van zaken bij de NLPO, maar niet op de individuele lokale publieke omroepen. Bovendien regelt de Mediawet 2008 dat lokale publieke omroepen de vorm en inhoud van het door hen verzorgde media-aanbod bepalen en daarvoor verantwoordelijk zijn; dat is nu al zo en blijft het geval.⁷⁷

De regering acht al met al dat de lokale publieke omroepen voldoende ruimte behouden om vanuit hun eigen journalistieke verantwoordelijkheid invulling te geven aan de lokale publieke mediaopdracht in hun verzorgingsgebied.

Tegelijkertijd vinden deze leden het van belang dat de lokale publieke omroep goed geworteld blijft in de gemeenschappen waarover zij bericht. Hoe waarborgt de regering dat de nieuwe inrichting niet leidt tot een grotere fysieke of journalistieke afstand tot individuele gemeenten en lokale gemeenschappen? Welke eisen worden gesteld aan lokale aanwezigheid en journalistieke capaciteit binnen de gemeenten die onderdeel worden van een streekomroep? Hoe wordt daarbij gewaarborgd dat het pbo en het Commissariaat over voldoende informatie beschikken om de journalistieke aanwezigheid en het media-aanbod per gemeente daadwerkelijk te kunnen beoordelen?

De leden van de fractie van D66 vragen daarnaast hoe binnen de nieuwe inrichting ruimte blijft voor lokale herkenbaarheid. Welke kaders gelden hiervoor en hoe wordt gewaarborgd dat inwoners zich in de berichtgeving van hun lokale publieke omroep blijven herkennen?

De regering is het met de leden van de D66-fractie eens dat lokale omroepen ook in het nieuwe stelsel stevig verbonden moeten zijn met hun lokale omgeving. Dat is juist hun onderscheidende kracht. De regering is van mening dat de stelselherziening de lokale worteling juist ten goede komt. Duurzame en stabiele lokale worteling is alleen mogelijk als de lokale publieke omroep beschikt over voldoende (journalistieke) slagkracht. Alleen dan kan een lokale omroep structureel aanwezig zijn bij raadsvergaderingen, sportevenementen of lokale culture evenementen in het gehele verzorgingsgebied.

Met het wetsvoorstel wordt de opdracht aan lokale omroepen bovendien minder algemeen. De omroep moet journalistiek aanbod verzorgen dat relevant is voor de gehele breedte van het verzorgingsgebied, en niet slechts een deel ervan. De verslaglegging moet verspreid zijn over alle aangesloten gemeenten. Het Commissariaat ziet hierop toe op basis van het beleidsplan van een

⁷⁶ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I* 2025/26, 36.917, B, art. 2.79

⁷⁷ Mediawet 2008, art. 2.88, lid 1.

lokale omroep bij aanwijzing, en lokale publieke omroepen leggen hier verantwoording over af in hun jaarverslagen.

Het pbo blijft daarnaast het wettelijk verplichte orgaan dat zorgt voor verankering van de lokale publieke omroep in de samenleving. De positie van het pbo wordt daarom verstevigd in het wetsvoorstel. Het pbo moet een afspiegeling zijn van de maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen binnen de gehele streek. Bovendien regelt het wetsvoorstel dat er in het pbo vanuit elke gemeente minimaal een lid deelneemt die die gemeente vertegenwoordigt.⁷⁸ De wettelijke, onafhankelijke positie van het pbo zorgt ervoor dat zij over voldoende informatie kan beschikken voor de uitvoering van haar taken.

Het pbo controleert jaarlijks de inhoud van de uitgezonden programma's en beoordeelt of het door hen vastgestelde beleid voor het media-aanbod door de hoofdredactie is uitgevoerd en evenwichtig is geweest. Op die manier toetst het pbo of de koers van de omroep aansluit bij de behoeften van de inwoners van het gehele verzorgingsgebied, en niet alleen de grootste kern of een stad. Hij rapporteert zijn bevindingen aan het bestuur.

Bovenstaande maatregelen dwingen de lokale omroep tot een actieve dialoog met alle relevante lokale geledingen. Ze zorgen er ook voor dat het duidelijk blijft hoe de lokale omroep zijn wettelijke taken uitvoert in de individuele gemeente(n) die onderdeel zijn van het verzorgingsgebied, en niet alleen het verzorgingsgebied als geheel.

In het verlengde hiervan onderschrijven deze leden het uitgangspunt dat een goed functionerende lokale publieke omroep van belang is voor de lokale democratie. Zij vragen de regering hoe zij dit uitgangspunt nader duidt. Beschouwt de regering toegang tot kwalitatief hoogwaardige en onafhankelijke lokale publieke journalistiek als een basisvoorziening waarop inwoners, ongeacht hun woonplaats, in beginsel in gelijke mate aanspraak moeten kunnen maken? In hoeverre kan het nieuwe bestel volgens de regering bijdragen aan het verkleinen van verschillen tussen gemeenten in de beschikbaarheid en kwaliteit van lokale journalistiek, met name daar waar de bestaande journalistieke infrastructuur kwetsbaar is? Hoe wordt daarbij voorkomen dat positieve resultaten op het niveau van het gehele verzorgingsgebied eventuele achterstanden in afzonderlijke gemeenten verhullen?

De regering is er met de leden van de D66-fractie van overtuigd dat gezonde media en een vrije en veilige journalistieke sector, zeker ook op lokaal niveau, van wezenlijke betekenis zijn voor onze rechtstaat. Daarbij hoort dat inwoners in Nederland, waar ze ook wonen, via de lokale publieke omroep toegang kunnen hebben tot betrouwbare, onafhankelijke informatie over hun omgeving en lokale bestuur, zodat zij weten wat er speelt in hun directe omgeving en mee kunnen blijven doen. Een van de fundamentele problemen en aanleiding voor deze stelselherziening is dat is gebleken dat lokale omroepen hun democratische en maatschappelijke functies op veel plekken in Nederland niet goed kunnen uitoefenen.

Het wetsvoorstel als geheel leidt tot versterking van de lokale publieke omroep, en voor meer voorspelbaarheid en continuïteit in de bekostiging. Daarmee maakt de regering mogelijk dat er in het hele land een professionele lokale publieke omroep komt, juist ook in gebieden waar de journalistieke infrastructuur nu kwetsbaar is.

⁷⁸ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I* 2025/26, 36.917, B, art. 2.87m, lid 2, onderdeel c.

Het pbo blijft daarnaast het wettelijk verplichte orgaan dat de verankering van de lokale omroep in het gehele lokale verzorgingsgebied borgt – van iedere individuele gemeente. In het wetsvoorstel is geregeld dat er in het pbo vanuit elke gemeente minimaal een lid deelneemt die die gemeente vertegenwoordigt.⁷⁹ Het pbo controleert jaarlijks de inhoud van de uitgezonden programma's en beoordeelt of het door hen vastgestelde beleid voor het media-aanbod door de hoofdredactie is uitgevoerd en evenwichtig is geweest. Op die manier toetst het pbo of de koers van de omroep aansluit bij de behoeften van de inwoners van het gehele verzorgingsgebied, en niet alleen de grootste kern of stad. Het pbo rapporteert zijn bevindingen aan het bestuur.

Bovenstaande maatregelen dwingen de lokale omroep tot een actieve dialoog met alle relevante lokale geledingen. Ze zorgen er ook voor dat het duidelijk blijft hoe de lokale omroep zijn wettelijke taken uitvoert in de individuele gemeente(n) die onderdeel zijn van het verzorgingsgebied, en niet alleen het verzorgingsgebied als geheel.

Daarbij vragen de leden van de D66-fractie aandacht voor de situatie waarin een aangewezen lokale publieke omroep gedurende een aanwijzingsperiode onvoldoende invulling geeft aan de publieke mediaopdracht. Kan de regering toelichten welke mogelijkheden bestaan om in een dergelijke situatie in te grijpen? Welke instrumenten zijn beschikbaar voor bijsturing en welke gevolgen heeft dit voor de continuïteit van de lokale nieuwsvoorziening?

Dit wetsvoorstel bevat verschillende waarborgen voor het geval een lokale publieke omroep tijdens de aanwijzingsperiode onvoldoende invulling geeft aan de publieke mediaopdracht. Allereerst worden de criteria voor aanwijzing als lokale publieke omroep met dit wetsvoorstel aangescherpt. Onderdeel hiervan is dat kandidaat-omroepen een beleidsplan moeten indienen waarin op een aantal van de wettelijke criteria wordt ingegaan. De NLPO en de gemeenteraden adviseren over de criteria. Het Commissariaat betreft de stukken en de adviezen bij het nemen van besluit tot aanwijzing. Op die manier wordt gewaarborgd dat de aanwijzing naar de partij gaat die het meest geschikt is voor de uitvoering van de publieke mediaopdracht op lokaal niveau.

Ten tweede worden lokale omroepen tijdens de aanwijzingsprocedure verplicht zichzelf te evalueren over hoe uitvoering wordt gegeven aan de publieke mediaopdracht op lokaal niveau. Naar aanleiding van die zelfevaluaties kan de NLPO een onafhankelijke evaluatie instellen, naar een specifiek aspect van de uitvoering van de publieke mediaopdracht op lokaal niveau of naar (een deel van) de lokale omroepen. De uitkomsten van zowel de zelfevaluaties als de onafhankelijke evaluatie worden openbaar gemaakt. Op deze wijze wordt duidelijk hoe de lokale publieke omroepen uitvoering geven aan de publieke mediaopdracht op lokaal niveau.

Ten derde kan een aanwijzing van een lokale publieke omroep worden ingetrokken. Dat kan gebeuren als de organisatie niet meer aan de wettelijke vereisten voldoet, als er minimaal twee maanden geen media-aanbod wordt gemaakt of als er binnen een jaar ten minste twee bestuurlijke sancties zijn opgelegd voor overtreding van de Mediawet 2008. Bij de derde bestuurlijke sanctie binnen een jaar is het Commissariaat verplicht om de aanwijzing in te trekken. In het geval van intrekking van een aanwijzing kan het Commissariaat besluiten om een aanwijzing aan een andere partij te verstrekken voor de resterende duur van de oorspronkelijke aanwijzing.⁸⁰ Op die manier wordt de continuïteit van de lokale nieuwsvoorziening gewaarborgd.

⁷⁹ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I 2025/26*, 36.917, B, art. 2.87m, lid 2, onderdeel c.

⁸⁰ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I 2025/26*, 36.917, B, art. 2.87j

Tot slot hechten de leden van de fractie van D66 aan een zorgvuldige evaluatie van deze belangrijke stelselwijziging. Zij vinden het positief dat het wetsvoorstel niet alleen inzet op een andere organisatorische inrichting, maar ook op meer professionaliteit, stabiliteit, onafhankelijkheid en journalistieke kwaliteit. Deze leden vragen op basis van welke concrete indicatoren zal worden vastgesteld of deze doelstellingen worden bereikt. Zal bij de evaluatie niet alleen worden gekeken naar organisatorische en financiële aspecten, zoals het aantal gevormde streekomroepen en de financiële stabiliteit, maar ook naar journalistieke kwaliteit, lokale verankering, bereik onder inwoners en de bijdrage aan de lokale democratische informatievoorziening? Kan de regering daarbij aangeven hoe wordt gemeten of inwoners daadwerkelijk betere toegang hebben gekregen tot betrouwbare en onafhankelijke informatie over hun directe leefomgeving en het lokale bestuur? Op welk moment zou de regering aanleiding zien om het functioneren van het nieuwe bestel nader te bezien of waar nodig bij te stellen?

Als toegelicht in hoofdstuk 8 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is de regering voornemens om de stelselwijziging in ieder geval op drie onderdelen te evalueren, middels een onafhankelijk synthese-onderzoek:

- 1) de financiële gezondheid van de lokale publieke omroepen;
- 2) het bereik en waardering van de lokale publieke omroepen; en
- 3) de rol die de lokale publieke omroepen spelen in de hoeveelheid en het type lokaal nieuws in Nederlandse gemeenten.

Conform de motie-Ceder zal de regering bij deze evaluatie ook aandacht besteden aan de worteling in de gemeenschap, ruimte voor lokale redacties, behoud van bestaande netwerken en de betrokkenheid van vrijwilligers.⁸¹

Ten aanzien van het eerste onderdeel wil de regering bereiken dat de financiële gezondheid en stabiliteit van de lokale publieke omroepen verbetert ten opzichte van de huidige situatie. Dat wil zeggen dat er in de toekomst zo min mogelijk lokale publieke omroepen zouden moeten zijn die naar het oordeel van het Commissariaat financieel ongezond zijn. De huidige en toekomstige evaluaties van het Commissariaat bieden de noodzakelijke gegevens en indicatoren om te kunnen beoordelen in hoeverre de financiële gezondheid en stabiliteit van de lokale omroepen verbeterd is ten opzichte van de huidige situatie.

Voor het tweede onderdeel, het evalueren van bereik en waardering van de lokale publieke omroepen, zal gebruik worden gemaakt van jaarlijks bereiks- en waarderingsonderzoek dat de NLPO voornemens is op te zetten voor de lokale publieke omroep. Het streven is daarbij om het bereik van en waardering voor de lokale publieke omroepen te laten stijgen vanaf de start van het nieuwe stelsel per 2028. Het bereik onder inwoners en waardering van inwoners zullen hierbij als concrete indicatoren gebruikt worden.

Het derde onderdeel betreft de rol die de lokale publieke omroepen spelen in de hoeveelheid en het type lokaal nieuws in Nederlandse gemeenten. Bij dit onderdeel zal een grootschalig onderzoek van het Commissariaat en SvdJ naar het aanbod van lokaal nieuws naar verwachting een grote rol spelen.⁸² Zij gaan in kaart brengen hoeveel en welk lokaal nieuws er in de Nederlandse gemeenten aanwezig is en welke partijen dit verspreiden (zowel publieke als private partijen). Ook gaan zij onderzoeken in hoeverre dit kwalitatief hoogwaardig nieuws betreft. De eerste resultaten van dit

⁸¹ Kamerstukken II, 2025/26, 36.917, nr. 30.

⁸² Kamerstukken II, 2024/25, 32.827, nr. 326.

onderzoek worden in 2027 verwacht (vlak voor de start van het nieuwe stelsel), en het SvdJ en het Commissariaat zijn voornemens dit periodiek te herhalen, ook na de start van het nieuwe stelsel. De regering verwacht dat deze periodieke onderzoeken waardevolle gegevens en indicatoren bieden over het effect van de stelselherziening op de bijdrage die de lokale publieke omroepen leveren aan de lokale informatievoorziening, de kwaliteit ervan en de toegang die inwoners hebben tot die informatievoorziening. Hiermee beoogt de regering dus verder te kijken dan enkel organisatorische en financiële aspecten, en daarnaast ook inzichtelijk te maken of de informatievoorziening voor burgers is verbeterd als gevolg van het wetsvoorstel.

De regering kiest ervoor om het stelsel binnen zeven jaar na inwerkingtreding van de wet te evalueren. Voor deze termijn is gekozen omdat eerst een overgangperiode van ongeveer één tot anderhalf jaar nodig is ter voorbereiding van de start van het nieuwe stelsel. Na de overgangperiode begint de eerste vijfjarige concessiebeleidsplan- en aanwijzingsperiode. Een evaluatie na zeven jaar maakt het daarmee mogelijk om het nieuwe stelsel over een volledige eerste periode te beoordelen. Als uit de evaluatie in 2033 blijkt dat er op één of meerdere van bovenstaande onderdelen geen verbeteringen plaatsvinden, zal dat voor de regering aanleiding zijn om het functioneren van het nieuwe bestel nader te bezien of waar nodig bij te stellen.

De leden van de D66-fractie zien de beantwoording van deze vragen met belangstelling tegemoet. Zij spreken hun steun uit voor de ambitie om met dit wetsvoorstel te komen tot een sterkere, onafhankelijke en toekomstbestendige lokale publieke omroep.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de fractie van het CDA hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Zij onderschrijven het belang van een sterke, onafhankelijke en professioneel toegeruste lokale publieke omroep die bijdraagt aan de verbinding binnen gemeenten, dorpen en wijken. Tegelijkertijd achten zij het van belang dat een stelselwijziging niet alleen beleidsmatig wenselijk, maar ook uitvoerbaar, handhaafbaar en toekomstbestendig is. Zij hebben de volgende vragen.

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de discussie over het wettelijk vastleggen van maximaal 80 verzorgingsgebieden en de kritische kanttekeningen van de Raad van State en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).⁸³ Indachtig de uitvoerbaarheid en toekomstbestendigheid van het stelsel vragen deze leden de regering uiteen te zetten in hoeverre het wettelijk maximum van 80 ruimte laat voor toekomstige bijsturing op basis van praktijkervaringen en welke procedure hierbij is voorzien? Indien in de praktijk blijkt dat een verzorgingsgebied te groot is, onvoldoende samenhang vertoont of niet goed aansluit bij de feitelijke lokale identiteit en nieuwsvoorziening, welke mogelijkheden bestaan dan om de gebiedsindeling aan te passen?

Het maximumaantal van tachtig verzorgingsgebieden was eerder in de wet vastgelegd, maar is met het amendement van de leden Ceder en Mohandis verschoven naar het niveau van algemene maatregel van bestuur.⁸⁴ Het amendement regelt ook dat het maximumaantal verzorgingsgebieden eenmaal per concessieperiode van tien jaar kan worden gewijzigd, voor het eerst voorafgaand aan de concessieperiode die vanaf 2038 start.

⁸³ Kamerstukken II, 2025/26, 36.917, nr. 4; VNG Consultatieadvies wijziging Mediawet (20 februari 2025).

⁸⁴ Kamerstukken II, 2025/26, 36.917, nr. 21.

Los van het maximumaantal is wijziging van de daadwerkelijke indeling mogelijk, bijvoorbeeld bij gemeentelijke herindeling of maatschappelijke veranderingen in een of meer verzorgingsgebieden. Een wijziging zal tijdig moeten gebeuren in relatie tot de vijfjaarlijkse aanwijzingsprocedure voor lokale publieke omroepen (zie paragraaf 2.5 van de memorie van toelichting van het wetsvoorstel). Voor de start van het aanvraagtijdstip zal er in elk geval duidelijkheid moeten zijn over de indeling, zodat op basis van deze indeling een aanvraag kan worden ingediend en kan worden aangewezen.

De regering acht het van belang dat zowel een eventuele wijziging van het maximumaantal verzorgingsgebieden als een wijziging van de indeling tot stand komt na een zorgvuldig doorlopen proces in de sector. Het ligt voor de hand om daarbij weer het proces te volgen zoals dat begin 2025 is doorlopen onder regie van de NLPO, en met betrokkenheid van gemeenten en lokale publieke omroepen.

De leden van de fractie van het CDA constateren dat de vorming van streekomroepen in veel gevallen zal plaatsvinden door samenvoeging van bestaande lokale publieke omroepen. Indien de bestaande lokale redacties binnen een streekomroep grotendeels zelfstandig blijven functioneren, vragen deze leden waarin de beoogde schaalvoordelen precies bestaan. Indien daarentegen wordt gekozen voor vergaande integratie van redacties en organisatieonderdelen, rijst de vraag hoe de lokale nabijheid en herkenbaarheid behouden blijven. Kan de regering nader uiteenzetten op welke wijze de voorziene samenvoeging naar verwachting leidt tot een versterking van de journalistieke capaciteit en andere beoogde schaalvoordelen, met behoud van de lokale nabijheid en herkenbaarheid?

In het verlengde hiervan, achten de leden van de CDA-fractie het van belang dat inwoners niet alleen formeel onderdeel uitmaken van een verzorgingsgebied, maar zich ook daadwerkelijk herkennen in de lokale nieuwsvoorziening. Kan de regering toelichten hoe in de praktijk wordt vastgesteld dat alle gemeenten binnen een verzorgingsgebied structureel en herkenbaar worden bediend en welke objectieve en vooraf kenbare criteria daarbij worden gehanteerd?

De regering ziet dat lokale publieke omroepen momenteel voortvarend anticiperen op de door de regering beoogde stelselherziening. In veel gebieden zijn bestaande lokale publieke omroepen samenvoeging aan het verkennen, bijvoorbeeld door integratie van bestaande redacties. Het wetsvoorstel stelt deze vorm, of welke dan ook, echter niet verplicht. Het is aan de lokale publieke omroepen zelf om te bepalen hoe hun redacties worden vormgegeven.

De regering is het daarbij met de leden van de CDA-fractie eens dat lokale omroepen ook in het nieuwe stelsel herkenbaar en nabij moeten blijven. Dat is juist hun onderscheidende kracht. De regering is van mening dat de stelselherziening de lokale worteling juist ten goede komt. Duurzame en stabiele lokale worteling is alleen mogelijk als de lokale publieke omroep beschikt over voldoende schaal en (journalistieke) slagkracht. Alleen dan kan een lokale omroep structureel aanwezig zijn bij raadsvergaderingen, sportevenementen of lokale culture evenementen in het gehele verzorgingsgebied.

Lokale worteling heeft bovendien in de aanwijzingsprocedure een nadrukkelijke plek gekregen. Het beleidsplan van lokale omroepen moet conform het wetsvoorstel bijzondere aandacht hebben voor de journalistieke inhoud in iedere gemeente van het lokale verzorgingsgebied.⁸⁵ Kandidaat-omroepen moeten daarnaast in de aanwijzingsprocedure opnemen hoe ze de geografische en

⁸⁵ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I* 2025/26, 36.917, B, art. 2.87n, lid 1.

sociaal-culturele verscheidenheid in het lokale verzorgingsgebied willen gaan bedienen, en hoe het media-aanbod vindbaar en zichtbaar zal zijn. Gemeenteraden worden vervolgens gevraagd te adviseren over de criteria die raken aan lokale worteling en herkenbaarheid, zoals de representativiteit van het pbo, het bedienen van de geografische en sociaal-culturele verscheidenheid in het verzorgingsgebied, vindbaarheid en zichtbaarheid van het media-aanbod en de voornemens en afspraken over de inzet van vrijwilligers en samenwerking met partners in het lokale verzorgingsgebied.⁸⁶

Het pbo blijft daarnaast het wettelijk verplichte orgaan dat zorgt voor verankering van de lokale publieke omroep in de samenleving. De positie van het pbo wordt daarom verstevigd in het wetsvoorstel. Het pbo moet een afspiegeling zijn van de maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen binnen de gehele streek. Bovendien regelt het wetsvoorstel dat er in het pbo vanuit elke gemeente minimaal een lid deelneemt die die gemeente vertegenwoordigt.⁸⁷ De wettelijke positie van het pbo zorgt ervoor dat zij over voldoende informatie kan beschikken voor de uitvoering van haar taken. Het pbo controleert jaarlijks de inhoud van de uitgezonden programma's en beoordeelt of het door hen vastgestelde beleid voor het media-aanbod door de hoofdredactie is uitgevoerd en evenwichtig is geweest. Op die manier toetst het pbo of de koers van de omroep aansluit bij de behoeften van de inwoners van het gehele verzorgingsgebied, en niet alleen de grootste kern of een stad. Hij rapporteert zijn bevindingen aan het bestuur.

Bovenstaande maatregelen dwingen de lokale omroep tot een actieve dialoog met alle relevante lokale geledingen. Ze zorgen er ook voor dat het duidelijk blijft hoe de lokale omroep zijn wettelijke taken uitvoert in de individuele gemeente(n) die onderdeel zijn van het verzorgingsgebied, en niet alleen het verzorgingsgebied als geheel.

Bovendien blijft programmatisch differentiëren mogelijk in het nieuwe stelsel. Het wetsvoorstel regelt dat een lokale omroep één organisatie kan vormen voor het verzorgingsgebied als geheel, terwijl het media-aanbod daarbinnen programmatisch kan worden toegespitst op afzonderlijke gemeenten of doelgroepen. De keuze voor dergelijke programmatische differentiatie is aan de lokale publieke omroep, die op deze wijze kan aansluiten bij de behoeftes in het lokale verzorgingsgebied.

De leden van de CDA-fractie constateren dat het pbo binnen grotere verzorgingsgebieden een belangrijke rol vervult bij het bewaken van representativiteit en maatschappelijke verankering. Zij vragen de regering toe te lichten hoe wordt gewaarborgd dat het pbo ook binnen grotere verzorgingsgebieden daadwerkelijk in staat blijft zijn wettelijke taak effectief uit te oefenen. In dat verband vragen deze leden hoe de positie van het pbo in het nieuwe stelsel wordt vormgegeven, welke informatie het PBO volgens de regering nodig heeft om zijn taak op een betekenisvolle wijze te kunnen vervullen en hoe signalen van het pbo worden betrokken bij de beoordeling van het functioneren van een streekomroep.

De regering is het met de leden van de CDA-fractie eens dat het pbo een belangrijke rol vervult bij het bewaken van representativiteit en maatschappelijke verankering. De positie van het pbo wordt daarom verstevigd in het wetsvoorstel.

⁸⁶ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I 2025/26*, 36.917, B, art. 2.87m tot en met 2.87o.

⁸⁷ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I 2025/26*, 36.917, B, art. 2.87m, lid 2, onderdeel c.

Het pbo moet een afspiegeling zijn van de maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen binnen de gehele streek. Bovendien regelt het wetsvoorstel dat er in het pbo vanuit elke gemeente minimaal een lid deelneemt die die gemeente vertegenwoordigt.⁸⁸ De gemeenten adviseren hierover tijdens de aanwijzingsprocedure. Daarnaast bepaalt het wetsvoorstel dat het pbo een afzonderlijk orgaan van de instelling is en dat het bestaat uit ten minste vijf leden, onder wie de voorzitter. Afzonderlijk orgaan betekent bijvoorbeeld dat het bestuur van de omroep niet (ook) kan functioneren als pbo.

Het wetsvoorstel regelt ook dat het pbo zelf zijn eigen reglement en vergaderwijze vaststelt. Andere organen van de omroep hebben daar geen zeggenschap in. Ook de data en inhoud van vergaderingen van het pbo worden door het pbo zelf bepaald. Bestuursleden of de hoofdredactie kunnen, wanneer dat in het reglement van het pbo is opgenomen, vergaderingen bijwonen. Zij hebben echter geen stemrecht in de pbo-vergadering en spelen geen rol bij het bepalen van de agenda. De wettelijke positie van het pbo zorgt ervoor dat zij over voldoende informatie kan beschikken voor de uitvoering van haar taken. Ook de NLPO onderschrijft het belang hiervan. Dat blijkt bijvoorbeeld uit haar recente leidraad voor de beleidsplannen van (kandidaat-)lokale omroepen, waarin staat dat de informatiepositie van het pbo onderdeel moet zijn van die plannen.⁸⁹

En de NLPO ondersteunt de pbo's met modelreglementen, opleidingen en toolkits om te zorgen dat ze een volwaardige, onafhankelijke en kritische gesprekspartner zijn voor de hoofdredactie en het bestuur van de omroep.

Het pbo controleert jaarlijks de inhoud van de uitgezonden programma's en beoordeelt of het door hen vastgestelde beleid voor het media-aanbod door de hoofdredactie is uitgevoerd en evenwichtig is geweest. Wanneer het pbo concludeert dat het media-aanbod onvoldoende aansluit bij het beleid of bij het verzorgingsgebied, kan het pbo dit binnen de organisatie van de lokale publieke omroep agenderen. De bevindingen van het pbo kunnen informatief zijn voor het Commissariaat bij het houden van toezicht op de publieke media-opdracht.

Lokale publieke omroepen voeren tevens in het tweede jaar van hun aanwijzing verplicht een zelfevaluatie uit. Daarmee toetsen de omroepen hoe zij uitvoering hebben gegeven aan de publieke mediaopdracht op lokaal niveau, zoals beschreven in hun beleidsplannen. In de evaluaties kan uitdrukkelijk worden ingegaan op de lokale zichtbaarheid, bijvoorbeeld wanneer hiertoe signalen zijn ontvangen vanuit het pbo of andere betrokkenen. De lokale publieke omroepen rapporteren de zelfevaluaties aan de NLPO, die als daar aanleiding voor is een nadere, onafhankelijke evaluatie kan laten verrichten. Een signaal van het pbo kan zo'n aanleiding vormen.

Al met al is de regering van mening dat het wetsvoorstel de juiste randvoorwaarden biedt voor een stevig en onafhankelijk pbo in het nieuwe stelsel. De regering heeft er vertrouwen in dat het wetsvoorstel pbo's in staat stelt effectief aan de slag te gaan, en kan beschikken over de benodigde informatie. Mocht dat het niet het geval zijn, dan verwacht de regering dat de NLPO hier vanuit haar nieuwe wettelijke taak een bemiddelende rol in kan spelen.

Tot slot vragen de leden van de fractie van het CDA aandacht voor de uitvoerbaarheid van de overgang naar het nieuwe bestel, afgezet tegen de voorziene stappen. Kan de regering een

⁸⁸ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I 2025/26*, 36.917, B, art. 2.87m, lid 2, onderdeel c.

⁸⁹ *Leidraad Meerjarenbeleidsplan en Meerjarenbegroting 2028-2032*, NLPO, augustus 2026.

geactualiseerd beeld geven van de belangrijkste uitvoeringsrisico's richting de beoogde start van het nieuwe stelsel en daarbij duiden hoe de continuïteit van de lokale nieuwsvoorziening wordt gewaarborgd?

In de periode na de inwerkingtreding van de wet komt er veel op (kandidaat-)omroepen, de NLPO, het Commissariaat en gemeenten af. De regering heeft de afgelopen jaren daarom intensief met de NLPO, het Commissariaat en de VNG samengewerkt om de uitvoerbaarheid in kaart te brengen en de eventuele risico's te bespreken en adresseren. Met deze partijen is geconcludeerd dat het mogelijk is om alle voorbereidingen, inclusief de aanwijzingsprocedure, op tijd af te ronden zodat het nieuwe stelsel op 1 januari 2028 kan starten, mits het wetsvoorstel per 1 november 2026 in werking treedt.⁹⁰ De NLPO en de VNG informeren omroepen respectievelijk gemeenten doorlopend over de overgang naar het nieuwe stelsel en wat dat voor deze partijen betekent. Het Commissariaat speelt ook een cruciale rol in de informatievoorziening en bereidt de overgang in de ogen van de regering nauwgezet en zorgvuldig voor.

Het wetsvoorstel voorziet ten slotte in overgangsrecht voor de bestaande lokale publieke omroepen. Iedere omroep die op het moment van inwerkingtreding van de wet een aanwijzing heeft, behoudt deze tot het moment dat de concessie aan de NLPO wordt verleend en de aanwijzing van de nieuwe lokale publieke omroepen van start gaat. In de tussentijd blijven de huidige lokale publieke omroepen dus uitzenden en blijft de continuïteit van hun lokale nieuwsvoorziening gewaarborgd.

In het bijzonder vragen deze leden zich af hoe de distributie van lokale radio- en televisiesignalen is geborgd in het nieuwe stelsel. In hoeverre kan de ruimte voor lokale edities en aanvullende programmakanalen ertoe leiden dat de beoogde vermindering van het aantal omroepen zich niet vertaalt in een vergelijkbare vermindering van het aantal te distribueren kanalen?

Programmatisch differentiëren blijft mogelijk in het nieuwe stelsel. Het wetsvoorstel regelt dat een lokale omroep één organisatie kan vormen voor het verzorgingsgebied als geheel, terwijl het media-aanbod daarbinnen programmatisch kan worden toegespitst op afzonderlijke gemeenten of doelgroepen. De keuze voor dergelijke programmatische differentiatie is aan de lokale publieke omroep, die op deze wijze kan aansluiten bij de behoeftes in het lokale verzorgingsgebied

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van FVD

Het wetsvoorstel verplaatst de basisbekostiging van lokale publieke omroepen van de gemeenten naar het Rijk.⁹¹ Lokale omroepen moeten hun beleidsplan afstemmen op het concessiebeleidsplan van de NLPO. De minister sluit daarnaast een prestatieovereenkomst met de NLPO.⁹²

Hoe verhoudt de verplichte afstemming zich tot het vereiste dat publiek media-aanbod vrij is van overheidsinvloeden?⁹³

In het concessiebeleidsplan beschrijft de NLPO hoe de lokale publieke omroepen voor een periode van vijf jaar uitvoering geven aan de publieke mediaopdracht op lokaal niveau. Door de lokale omroepen de beleidsplannen te laten afstemmen op het concessiebeleidsplan wordt bevorderd dat de lokale omroepen uitvoering geven aan de publieke mediaopdracht op een manier die past bij de gezamenlijke koers van de sector. Het concessiebeleidsplan is daarmee een instrument ten behoeve van de samenwerking en coördinatie door de NLPO. Het plan bevat geen algemeen verbindende voorschriften. Op het concessiebeleidsplan heeft het college van omroepen adviesrecht.

⁹⁰ Kamerstukken I, 2025/26, 36.917, C.

⁹¹ Kamerstukken II 2025/26, 36.917, nr. 3, p. 18 en paragraaf 2.2.

⁹² Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36.917, B, art. 2.87g, 2.87n en 2.87q.

⁹³ Mediawet 2008, art. 2.1, lid 2, onderdeel d.

De prestatieovereenkomst zal worden gesloten op basis van het concessiebeleidsplan. In het wetsvoorstel is in het voorgestelde artikel 2.87g, derde lid, expliciet geregeld dat de prestatieovereenkomst, tussen de minister en de NLPO, niet kan gaan over de inhoud van het media-aanbod. Tevens kan de minister de aanwijzing van een lokale publieke omroep niet intrekken.

Bovendien is voor de benoemings-, schorsings- en ontslagprocedure van de raad van toezicht en het bestuur van de NLPO aangesloten bij de procedures voor de RPO in de Mediawet 2008 die sinds 2021 gelden.⁹⁴ Die procedures zijn gebaseerd op de adviezen uit de verkenning die in 2016-2017 is uitgevoerd naar de benoemings-, schorsings- en ontslagprocedures van bestuurders en toezichthouders bij publieke mediaorganisaties.⁹⁵ Belangrijk uitgangspunt daarbij was de grondwettelijke bescherming van media, die met zich meebrengt dat de overheid afstand behoudt tot het publieke mediabestel. Dat leidde er destijds toe dat de benoemings-, schorsings- en ontslagprocedures in het publieke mediabestel op meer afstand van de minister kwamen. Ditzelfde uitgangspunt wordt nu voor de NLPO gehanteerd.

Ten slotte blijft artikel 2.88, eerste lid van de Mediawet 2008 onverkort van kracht, dat regelt dat het alleen de publieke omroepen (van landelijk tot lokaal) zijn die vorm en inhoud van het door hen verzorgde media-aanbod bepalen, en daar verantwoordelijk voor zijn. Met deze maatregelen wordt geregeld dat het media-aanbod van de lokale publieke omroepen vrij is van overheidsinvloeden.

*De regering ziet gemeentelijke financiering als risico voor de redactionele onafhankelijkheid, maar erkent ook dat het budgetrecht bij de gekozen gemeenteraad ligt.*⁹⁶

*Waarom acht de regering afhankelijkheid van gemeentelijke financiering riskanter dan afhankelijkheid van rijksfinanciering en landelijke instellingen? Hoe verhoudt het vervallen van de gemeentelijke taak voor basisbekostiging zich tot de gemeentelijke autonomie van artikel 124 van de Grondwet?*⁹⁷ *Welke invloed houdt een gemeenteraad op de omvang en vorm van het lokale publieke media-aanbod als zij geen behoefte ziet aan de voorgestelde streekomroep? Gemeenten kunnen immers alleen nog besluiten over aanvullende subsidie.*⁹⁸

Met dit wetsvoorstel verlegt de regering de verantwoordelijkheid voor de bekostiging van de lokale publieke omroepen van gemeenten naar het Rijk. Deze bekostigingstaak was geen autonome taak voor gemeenten, maar een medebewindstaak. Om die reden is centralisatie van deze bekostiging niet in strijd met artikel 124 van de Grondwet.

De ROB en RvC constateren in hun rapport dat de onafhankelijkheid onder druk staat door de huidige financiering vanuit het Gemeentefonds, die in hun ogen vaak inconsistent en te mager is: “deze manier van financieren maakt de omroepen voor hun voortbestaan afhankelijk van de gemeente die ze tegelijkertijd kritisch dienen te volgen.”⁹⁹ De extra, structurele investering die voortaan door het Rijk wordt betaald, wordt vastgesteld voor de duur van de gehele

⁹⁴ Stb. 2021, 88.

⁹⁵ Advies Verkenning benoemingen, Bijlage bij: Kamerstukken I, 2016/17, 34.264, Y.

⁹⁶ Kamerstukken II 2025/26, 36.917, nr. 3, p. 35 en 63.

⁹⁷ Grondwet, art. 124, lid 1.

⁹⁸ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36.917, B, art. 2.179 en 2.179a.

⁹⁹ Raad voor het Openbaar Bestuur en Raad voor Cultuur (2020) *Lokale media: Niet te Missen*, p. 77.

aanwijzingsperiode, te weten een periode van vijf jaar. Dit zorgt voor meer continuïteit en leidt ertoe dat de lokale publieke omroepen een betere en onafhankelijker uitgangspositie hebben.

Een groter verzorgingsgebied dat is samengesteld uit meer dan één gemeente faciliteert ook, naast de basisbekostiging door het Rijk, een onafhankelijker positie van de lokale publieke omroep. Dat vermindert immers de afhankelijkheid van één partij. Bovendien wordt in de wet geregeld dat gemeenteraden die hun lokale publieke omroep aanvullend willen bekostigen de middelen in beginsel ook voor meerdere jaren beschikbaar stellen, en voor de functie van publieke omroep, en niet voor een specifieke instelling.

Het staat gemeenten vrij om al dan niet een keuze te maken voor de aanvullende bekostiging. Zij zijn hier niet toe verplicht. Ook kunnen gemeenteraden in hun advies op basis van de wettelijke criteria in de aanwijzingsprocedure laten doorklinken hoe zij aankijken tegen de plannen van kandidaat-omroepen. Zowel het advies als de eventuele subsidiebeschikkingen kunnen niet gaan over de inhoud van het media-aanbod. Het is niet wenselijk dat gemeenten invloed uitoefenen op de inhoud van het media-aanbod van de lokale omroep.

Het gewijzigde wetsvoorstel laat het maximumaantal en de indeling van verzorgingsgebieden en de verdeelsleutel voor de bekostiging vaststellen bij algemene maatregel van bestuur.¹⁰⁰

Waarom legt de regering deze bepalende keuzes niet in de formele wet vast?

Het maximumaantal van tachtig verzorgingsgebieden was eerder in het wetsvoorstel vastgelegd, maar is met het amendement van de leden Ceder en Mohandis verschoven naar het niveau van algemene maatregel van bestuur.¹⁰¹ De leden achtten dat niveau meer passend, gelet op de grotere flexibiliteit die dit met zich meebrengt in geval wijziging van dit maximum in de toekomst wenselijk wordt geacht.¹⁰² Met het aannemen van het amendement heeft de Tweede Kamer op dit punt het wetsvoorstel dus aangepast. Wat betreft de verdeelsleutel voor de bekostiging heeft de regering gekozen voor het niveau van algemene maatregel vanwege het uitvoeringskarakter van de verdeelsleutel, waardoor delegatie naar dit niveau passend is. Dit niveau van regelgeving biedt de benodigde flexibiliteit voor eventuele aanpassingen, maar tevens meer waarborgen dan een ministeriele regeling, waaronder een advies van de Afdeling advisering van de Raad van State.

Vragen en opmerkingen van het lid van de fractie van OPNL

Het lid van de fractie van OPNL heeft met belangstelling kennisgenomen van de brief van de minister van OCW over de stand van zaken inzake versterking en evaluatie bekostiging lokale publieke omroepen.¹⁰³ Naar aanleiding van deze brief heeft het genoemde lid een aantal vragen. Deze vragen hebben betrekking op waarborgen voor behoud van het lokale karakter van de nieuwe streekomroepen en de praktische invulling van fusies tussen bestaande omroepen.

Waarom is in de keuze om op te schalen gekozen voor specifiek 80 verzorgingsgebieden in plaats van de ongeveer 230 lokale omroepen zoals die op dit moment bestaan?

Als toegelicht in hoofdstuk 2.3 van de memorie van toelichting van het wetsvoorstel acht de regering schaalvergroting noodzakelijk om ervoor te zorgen dat er overal in Nederland financieel gezonde, professionele lokale publieke omroepen zijn. Het maximum van tachtig is het resultaat van een meerjarig opschalingsproces uit de sector zelf, waarbij gemaakte keuzes zijn onderbouwd aan de hand van criteria die in het wetsvoorstel zijn opgenomen.

¹⁰⁰ Gewijzigd voorstel van wet, *Kamerstukken I* 2025/26, 36.917, B, art. 2.87h, lid 5, en 2.170e, lid 2.

¹⁰¹ *Kamerstukken II*, 2025/26, 36.917, nr. 21.

¹⁰² *Kamerstukken II*, 2025/26, 36.917, nr. 21.

¹⁰³ *Kamerstukken I*, 2025/26, 36.917/32.827, A.

In de kabinetsreactie op het rapport 'Elke regio telt!' brengt de regering naar voren dat de dunner bevolkte gebieden - met daarbinnen grote afstanden - meer gewicht dienen te krijgen in de toedeling van voorzieningen. Verder stelt het kabinet het brede welvaartspectief voor de regio's centraal bij de herijking van reguliere beleids- en investeringslogica.¹⁰⁴ Immers: "elke regio is uniek, heeft zijn eigen identiteit en kracht, en beleidskeuzes hebben voor elke regio andere gevolgen".¹⁰⁵

Op welke wijze is er rekening gehouden met de verschillende gevolgen die beleidskeuzes voor elke regio kunnen hebben?

De regering beoogt met dit wetsvoorstel geen uniformiteit van alle lokale publieke omroepen. Dat zou namelijk geen recht doen aan de verschillen tussen lokale verzorgingsgebieden. De publieke mediaopdracht is weliswaar voor ieder verzorgingsgebied dezelfde, maar de inhoudelijke keuzes en het ambitieniveau worden lokaal bepaald.

Het wetsvoorstel maakt daarom mogelijk dat er in de toekomst zowel sprake is van een stevige journalistieke basis in ieder verzorgingsgebied, als dat er ruimte is om als lokale publieke omroep in te blijven spelen op de specifieke lokale context. Het wetsvoorstel voorziet daartoe in een structurele basisbekostiging vanuit het Rijk met jaarlijkse indexatie en vijfjarige voorspelbaarheid, inclusief de mogelijkheid voor gemeenten om aanvullend bij te dragen.

Bovendien is bij de verdeelsleutel expliciet rekening gehouden met dunner bevolkte gebieden. Het totaalbudget voor de lokale publieke omroepen wordt vanaf 2028 ieder jaar verdeeld aan de hand van deze verdeelsleutel, die wordt vastgesteld bij algemene maatregel van bestuur (die inmiddels door de Raad van State is beoordeeld met een A-dictum). De verdeelsleutel in de algemene maatregel van bestuur zal bestaan uit een vast deel, dat hetzelfde is voor alle lokale publieke omroepen, en een variabel deel dat afhankelijk is van kenmerken van een lokaal verzorgingsgebied. Het aantal inwoners speelt een rol in het variabele deel van die verdeelsleutel, maar is niet doorslaggevend. Juist door aanvullende maatstaven, zoals het aantal kernen en het aandeel inwoners in landelijk gebied in de verdeelsleutel op te nemen, wordt expliciet rekening gehouden met lokale publieke omroepen die een groot gebied met relatief weinig inwoners bedienen.

Hoe wordt voorkomen dat de schaalvergroting een onevenredige afname van lokale omroepen in sommige regio's tot gevolg heeft?

De regering acht het juist van belang dat de toekomstige indeling in verzorgingsgebieden vanuit de sector en lokale context zelf komt, en niet vanuit de landelijke overheid. Daarom is vanaf het begin van deze stelselherziening de insteek geweest dat een door de sector zelf opgeleverde indeling het uitgangspunt vormt voor verdere besluitvorming en implementatie.

In de sector van de lokale publieke omroepen heeft sinds 2012 een proces plaatsgevonden om tot een indeling in lokale verzorgingsgebieden te komen. Dit gebeurde onder regie van de NLPO en met betrokkenheid van gemeenten en lokale publieke omroepen. In dit proces was op basis van het *Vernieuwingsconvenant gemeenten – lokale omroepen 2015-2018* het uitgangspunt dat het verzorgingsgebied aan moest sluiten bij de zogeheten natuurlijke habitat van de burger, en dus niet

¹⁰⁴ Kabinetsreactie op het adviesrapport 'Elke regio telt!', 13 juli 2023: *Kamerstukken II*, 2022/23, 29.697, nr. 114, p. 6.

¹⁰⁵ *Kamerstukken II*, 2023/24, 29.697, nr. 142.

moest leiden tot een onevenredige afname van lokale omroepen in sommige regio's. Dit proces heeft in 2023 een indeling in tachtig verzorgingsgebieden opgeleverd.¹⁰⁶

Hoe zorgt de regering ervoor dat de nieuwe streekomroepen voldoende herkenbaar zullen blijven voor luisteraars aangezien juist de binding van de luisteraar met de omroep een van de onderscheidende eigenschappen is van een lokale omroep?

De regering vindt de herkenbaarheid van de inhoud van het media-aanbod van de lokale publieke omroep cruciaal. De regering is van mening dat de stelselherziening de lokale herkenbaarheid juist ten goede komt. Met het wetsvoorstel wordt de opdracht aan lokale omroepen daarom minder algemeen. De omroep moet journalistiek aanbod verzorgen dat relevant is voor de gehele breedte van het verzorgingsgebied, en niet slechts een deel ervan. De verslaglegging moet verspreid zijn over alle aangesloten gemeenten. Het Commissariaat ziet hierop toe op basis van het beleidsplan bij aanwijzing en lokale publieke omroepen leggen hier verantwoording over af in hun jaarverslagen.

Lokale herkenbaarheid heeft bovendien in de aanwijzingsprocedure een nadrukkelijke plek gekregen. Het beleidsplan van lokale omroepen moet conform artikel 2.87n, eerste lid van het wetsvoorstel bijzondere aandacht hebben voor de journalistieke inhoud in iedere gemeente van het lokale verzorgingsgebied. Kandidaat-omroepen moeten daarnaast in de aanwijzingsprocedure opnemen hoe ze de geografische en sociaal-culturele verscheidenheid in het lokale verzorgingsgebied willen gaan bedienen, en hoe het media-aanbod vindbaar en zichtbaar zal zijn. Gemeenteraden worden vervolgens gevraagd te adviseren over de criteria die raken aan lokale worteling en herkenbaarheid, zoals de representativiteit van pbo, het bedienen van de geografische en sociaal-culturele verscheidenheid in het verzorgingsgebied, vindbaarheid en zichtbaarheid van het media-aanbod en de voornemens en afspraken over de inzet van vrijwilligers en samenwerking met partners in het lokale verzorgingsgebied.¹⁰⁷

Het pbo blijft daarnaast het wettelijk verplichte orgaan dat zorgt voor verankering van de lokale publieke omroep in de samenleving. De positie van het pbo wordt daarom verstevigd in het wetsvoorstel. Het pbo moet een afspiegeling zijn van de maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen binnen de gehele streek. Bovendien regelt het wetsvoorstel dat er in het pbo vanuit elke gemeente minimaal een lid deelneemt die die gemeente vertegenwoordigt.¹⁰⁸ Het pbo controleert jaarlijks de inhoud van de uitgezonden programma's en beoordeelt of het door hen vastgestelde beleid voor het media-aanbod door de hoofdredactie is uitgevoerd en evenwichtig is geweest. Op die manier toetst het pbo of de koers van de omroep aansluit bij de behoeften van de inwoners van het gehele verzorgingsgebied, en niet alleen de grootste kern of een stad. Hij rapporteert zijn bevindingen aan het bestuur.

Bovenstaande maatregelen dwingen de lokale omroep tot een actieve dialoog met alle relevante lokale geledingen. Ze zorgen er ook voor dat het duidelijk blijft hoe de lokale omroep zijn wettelijke taken uitvoert in de individuele gemeente(n) die onderdeel zijn van het verzorgingsgebied, en niet alleen het verzorgingsgebied als geheel.

¹⁰⁶ Toelichting totstandkoming streekindeling Lokale omroepen, opgesteld door de Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, NLPO en VNG, mei 2023, geraadpleegd via de website van het SvdJ.

¹⁰⁷ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36.917, B, art. 2.87m tot en met 2.87o.

¹⁰⁸ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36.917, B, art. 2.87m, lid 2, onderdeel c.

Bovendien blijft programmatisch differentiëren mogelijk in het nieuwe stelsel. Het wetsvoorstel regelt dat een lokale omroep één organisatie vormen voor het verzorgingsgebied als geheel, terwijl het media-aanbod daarbinnen programmatisch kan worden toegespitst op afzonderlijke gemeenten of doelgroepen. De keuze voor dergelijke programmatische differentiatie is aan de lokale publieke omroep, die op deze wijze kan aansluiten bij de behoeftes in het lokale verzorgingsgebied.

In sommige toekomstige verzorgingsgebieden zitten lokale omroepen die zich verschillend hebben ontwikkeld richting bijvoorbeeld een radio-omroep of een digitaal nieuwsplatform. Ook worden conflicten gesignaleerd tussen bestaande lokale omroepen in (de voorfase van een) fusie.

Op welke manier wil de regering de kwaliteiten van verschillende systemen behouden en eventuele fusies vergemakkelijken? Hoe voorkomt de regering dat de expertise van de ongeveer 230 lokale omroepen verloren gaat tijdens de overgangsfase naar de 80 nieuwe streekomroepen?

Het behoud van bestaande journalistieke, organisatorische en lokale expertise is voor de regering van groot belang voor het nieuwe bestel. Daartoe zijn verschillende maatregelen genomen. Zo begeleidt de NLPO al geruime tijd lokale publieke omroepen die willen fuseren ter voorbereiding op het nieuwe bestel. Zij heeft bijvoorbeeld kwartiermakers ingezet die als onafhankelijke procesbegeleiders het fusie- en professionaliseringstraject van huidige omroepen leiden. Daarbij wordt het behoud van kennis en expertise gestimuleerd. Bovendien faciliteert de NLPO dat partijen in de overgangsfase tijdig afspraken maken over de inzet van medewerkers en vrijwilligers, het behoud van lokale netwerken en kennis en de borging van succesvolle werkwijzen binnen de nieuwe organisatie.

Ook is het zo dat een lokale omroep, om deel te nemen aan de Regeling Professionalisering Lokale Omroepen van het SvdJ, een concreet plan moet hebben dat laat zien hoe de opgebouwde kwaliteit na afloop van de subsidieperiode behouden blijft. Deze regeling loopt tot aan de start van het nieuwe stelsel en biedt deelnemende omroepen de mogelijkheid zich te professionaliseren

Ook wanneer een bestaande omroep niet zelf een aanwijzing verkrijgt of niet opgaat in de aangewezen organisatie, kunnen partijen afspraken maken over het benutten van de aanwezige kennis en ervaring. Zo wordt bevorderd dat in het nieuwe stelsel wordt voortgebouwd op wat lokaal al is opgebouwd qua kennis en expertise, met behoud van de vrijheid van partijen om hun organisatie en samenwerking zelf vorm te geven.

Tussen november en januari moeten lokale omroepen een vergunning voor de komende vijf jaar aanvragen, waardoor veel lokale omroepen tijdsdruk ervaren.

Is de regering bereid lokale omroepen in een verzorgingsgebied die hebben aangegeven te fuseren meer tijd te geven om het fusieproces te versoepelen?

Aanwijzingen als lokale publieke omroep zijn schaarse rechten. Voor de verdeling daarvan moet aan (potentiële) gegadigden de ruimte worden geboden om mee te dingen naar de beschikbare rechten, gebaseerd op het gelijkheidsbeginsel dat hier strekt tot het bieden van gelijke kansen. De ene partij meer tijd geven dan de andere partij acht de regering met het oog hierop mogelijk noch wenselijk.

Bovendien constateert de regering dat het wetsvoorstel, zoals is te lezen in hoofdstuk 2 van het algemeen deel van de toelichting, een lange aanloop heeft gehad, inclusief blijvende betrokkenheid van de sector. In 2023 verscheen de Kamerbrief *Visiebrief lokale omroepen*, waarin het pakket aan

maatregelen in het wetsvoorstel aangekondigd en op hoofdlijnen beschreven werd.¹⁰⁹ Sinds 2023 doen er lokale omroepen mee in de Regeling Professionalisering Lokale Omroepen van het SvdJ. Sinds dat jaar biedt de NLPO ook een aanvullend ondersteunings- en begeleidingsprogramma voor lokale omroepen, ter voorbereiding op het nieuwe stelsel. Sinds de openbare internetconsultatie, die plaatsvond in de periode december 2024 – februari 2025, is het concrete wetgevingsvoornemen bekend. Eind 2025 vond de internetconsultatie plaats van het Mediabesluit 2008 plaats, met daarin de concrete voorgenomen indeling in verzorgingsgebieden. En er zijn in die jaren vele informatiebijeenkomsten georganiseerd door de NLPO en de VNG. Gelet op dit alles is het nieuwe stelsel voor de betrokkenen kenbaar en voorzienbaar, en ziet de regering geen aanleiding om de voorgenomen planning voor de stelselherziening aan te passen.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Rianne Letschert

¹⁰⁹ *Kamerstukken II*, 2022/23, 32827, nr. 281.